

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
RICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

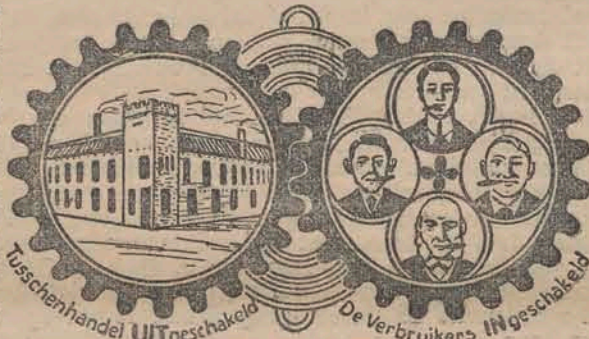
MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574 in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Fa. Wed. H. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken - BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komt, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benodigde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabrikaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: A. J. Gooszen. — Surinamefilm. — Tweeledig Doel. — Bataviasche Notulen. — Waardeering van Indische Kunst. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Inl.

Pers. Uit de Chin. Pers. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Mutaties van 19 tot 26 April 1922.

A. J. GOOSZEN.

Een telegrafisch bericht van 20 dezer uit Indië meldde het overlijden van den heer A. J. Gooszen, oud-kolonel O.-I. L., Landrechter te Sragen, met standplaats Solo, Hoofdvertegenwoordiger daar te lande der Vereeniging Oost en West.

Voorwaar een zware slag voor de Vereeniging!

Medio 1920 vertrok Gooszen naar Indië, nadat hij te voren, gedurende een klein jaar, de functie van Secretaris-Penningmeester der Vereeniging had vervuld.

Had de overledene, in de waarneming dier betrekking, reeds groote diensten bewezen door zijn onvermoeid streven om het aantal leden en begunstigers uit te breiden, in Indië gekomen, stond hij voor de moeilijke taak een nog vrijwel onontgonnen terrein te bewerken door aanwerving van nieuwe leden en door het geven van meerdere bekendheid aan het doel onzer Vereeniging: de verster-

king van den band tusschen Nederland en Indië. Voor Gooszen evenwel zou die taak niet te zwaar zijn, niemand die hem persoonlijk kende, twijfelde daaraan. Hij vatte haar dan ook aanstonds op met de hem in hooge mate eigene geest- en wilskracht, hij volhardde, hij slaagde en zou nog veel meer bereikt hebben, ware het niet, dat de dood een einde maakte aan zijn werkzaam leven.

De Vereeniging Oost en West heeft een groot verlies geleden. Ze verliest in den ontslapene een aan de bevordering harer belangen toegewijd, zich geheel gevenden medewerker, die haar hooger en bloei onverpoosd voor oogen hield en in de nastreving daarvan een groot deel van zijn levenstaak zag.

De belangrijke diensten, door Gooszen aan „Oost en West“ bewezen, zoo in het Vaderland, als daar, waar hij voor altijd de oogen sloot, zullen steeds in dankbaar aandenken blijven bij

HET HOOFDBESTUUR.

A B M

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Maat Kleeding

Tailleur naar maat

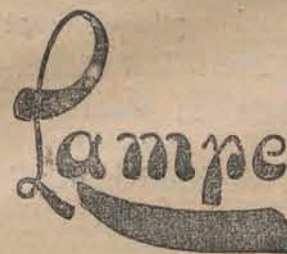
van prima Wollen Gabardine (kleermakerswerk) Coupe en afwerking worden door den naam van ons huis gewaarborgd

Speciaal: fl. 79.-

Costume naar maat

vervaardigd van de beste Engelsche en Fransche stoffen, geheel op zijde gevoerd, alles 1ste klas werk, de renomé van ons huis

Speciaal: fl. 95.-

Den Haag Spuistraat 8

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 ^{hoek} Heeregracht - Amsterdam

Ladies' and Gentlemen's Tailor

Grootste en bekendste Huis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding

Speciaal ingericht voor repatrieerenden

Kleeding naar Maat in één dag gereed

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Suriname-film.

Beleefd verzoek aan hen, die, voor dit doel, eene gift toegezegd, doch deze nog niet hebben overgemaakt, zulks alsnog te willen doen aan den Secretaris dezer Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag, giro No. 14574.

Tot nu toe is in totaal ontvangen f 214 blijkens de verschillende opgaven in de Kol. Weekbladen 6 t/m. 14 van dezen jaargang.

Zij, die alsnog wenschen bij te dragen, worden uitgenoodigd die bijdragen, van heden af, rechtstreeks toe te zenden aan het Algem. Nederl. Verbond te Dordrecht, giro No. 38825.

Tweeledig Doel.

De Vereeniging „Oost en West” beoogt het voortdurend versterken van den vriendschapsband tusschen Nederland en de Overzeesche gewesten, welk doel zij, als bekend, o.m. tracht te bereiken door verspreiding hier te lande van populaire kennis omtrent de Indië.

Dat zulks noodig is en, voorloopig, blijven zal, wordt door niemand meer ontkend, maar evenzeer geldt dit van het omgekeerde: kennis omtrent Nederland in Indië.

Het besef, dat ook deze aanvullende arbeid krachtig moet worden ter hand genomen, heeft in de Vereeniging nimmer ontbroken; evenwel, als te begrijpen, heeft ze geduldig moeten wachten, totdat de omstandigheden gunstig waren om in die richting iets te doen. Dat tijdstip brak aan, toen de vorige Secretaris-Penningmeester, de heer Gooszen, in 1920 naar Indië vertrok en deze zich bereid verklaarde de Vereeniging aldaar te vertegenwoordigen.

Het bericht van diens overlijden is t.a.p. in dit blad afgedrukt; te vroeg, helaas, is hij aan „Oost en West” ontvallen. Doch, het leven, dat geen stilstand kent, slechts voortgang, stelt zijn eischen en zoo zal dan naar een geschikten vervanger worden omgezien, opdat de Vereeniging op den ingeslagen weg kan voortschrijden.

Gebrekkige kennis, zoo hier als daar overzee, is een „matter of fact” en, als gevolg daarvan dwaling over en weer omtrent elkander's streven en bedoelen, dwaling, welke, naar het woord van Spinoza, uit gebrekkige kennis ontstaat. Waar ze heen voert ziet men dagelijks, ook in zaken tusschen Nederland en Indië. Laat zich, intusschen, bij dwaling, een richting denken, zij het een verkeerde, wat te zeggen van het volgende staal van volslagen onwetendheid, waarbij elk spoor van richting uitgewischt is: Ten kantore van „Oost en West” verklaarde eene zeer onlangs gerepatriëerde dame, die langen tijd bij het onderwijs in Indië was werkzaam geweest, dat haar in een provincie stad van eene zijde van welke zij het niet had mogen verwachten, de vraag gedaan was: Of zij daar in Indië niet veel last van de wilden had gehad? Bedoelde dame had in Indië inderdaad geen last van wilden ondervonden, maar hij, aan wien zij het verhaal deed, hoopte voor haar, dat zij ook in het vaderland voor dergelijken overlast bevrijd zou mogen blijven!

Dat zeer bejaarde oud-gasten onder onze lezers, uit hun jeugd soortgelijke malle vragen uit den mond van een ongeïrouwde nicht, wier geboortedatum in den 18e eeuw lag, zich nog wel herinneren, is niet onmogelijk. Maar in 1922! *Après cela tirons l'échelle!*

Hoe het bij de volkeren van Oost- en West-Indië staat met betrekking tot hun kennis van Nederland, laat zich denken. Daarom verdient elke poging aangewend om licht te brengen in de duisternis, toejuiching, waardeering, steun en medewerking van hen, die niet lijdende zijn aan geestelijke myopie, die niet uitsluitend belang stellen

HESSELS & MAK
Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Huis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat 15

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

in de dingen, die hen en hun kringetje raken, die een open oog hebben voor de algemeene belangen, welke de bizondere dekken, die o.a. de meening zijn toegedaan, dat het hier een belang geldt voor Nederland en voor Indië beide. Dezulken tellt Indië meer en meer, getuige den lezerskring onder de inheemsche bevolking, welken het „Kol. Weekblad” zich heeft verworven en welke kring zich geleidelijk uitbreidt. Voorzeker een heugelijk verschijnsel!

Raden Adjeng Kartini, de veel bekende Javaansche Regentsdochter, aristocrate van geest en gemoed, riep het uit: „Geef den Javaan Opvoeding”. Zij dacht daarbij aan de opvoeding, welke niet voor alles is gericht op vermeerdering van kennis, maar bovenal op karaktervorming, een wenk, welke ook door Nederland kan worden ter harte genomen.

Het doel der Vereeniging „Oost en West” is nu eenmaal op te voeren in eerstgenoemden zin. Zij wil en bij het Nederlandsche en bij de Indische volkeren de duisternis verbannen, dwaling doen ophouden, den fakkel van kennis uitdragen boven die landen tot in de verste uithoeken, opdat onkunde en misverstand plaats maken voor kunde en begrip en het is met volle instemming, dat hieronder worde afgeschreven het motto dat Kartini zich koos voor haar werk: „Van Duisternis tot Licht”:

Door nacht tot licht,
Door storm tot rust.
Door strijd tot eer.
Door leed tot lust.

Steunt de Vereeniging „Oost en West” door tot het lidmaatschap toe te treden; gij helpt daardoor mede den vriendschapsband te versterken tusschen Nederland en Indië; gij bevordert daardoor beider landen, alzoo: een algemeen belang.

v. d. B.

Bataviasche Notulen.

(Vervolg).

In het bezit van het Bat. Genootschap waren eenige werken, die als zeldzaam, zelfs als zeer zeldzaam golden. Aldus een geschiedkundig boek in drie deelen, in 1817 te Calcutta uitgegeven en getiteld *History of the island of Celebes*. Auteur daarvan was Roelof Blok, oud-gouverneur van Makassar, en de Engelsche uitgave was vermoedelijk eene vertaling van het Hollandsche origineel. Voorts was er een boekje met den wijdloopigen titel: „Nieuwe Almanach na de nieuwe Gregoriaansche stijl op 't Schrikkeljaar 1768 berekend op de Meridiaan der Stadt Batavia, voorzien met een fraaie Spatie-tafel van diverse Geldspeciën, zoo als dezelfde alhier gebruykt worden; alsmede een lijst van het vertrek en aankomen der Schepen, mitsgaders een berigt van de Rijst, en een lijst der Praauw-voerders, en wes meer. Te Batavia bij den Stads Drukker François Tetsch.” Merkwaardig-zoowel uit een typografisch als uit een oudheidkundig oogpunt waren de beide geschriften, welke, voor zoover bekend, als de oudste drukwerken golden, die te Batavia van de pers waren gekomen. Een daarvan was getiteld: „Naerder Artyculen ende poincten, waarop tusschen den Coninck van Macassar ende C. Speelman in de name van J. Maetsuycker is gemaekt een eeuwich durende vaste en goede vrede. Batavia 1668.” (Eeuwig, d.i. „soo langh son en maan sullen schynen”, gelijk inlandesche vorsten plachten te zeggen, maar vaak waren reeds een paar jaren voldoende om die eeuwigheid te verslinden).

Het andere stuk had eveneens betrekking op den oorlog van de Comp. met de „haentjes van het Oosten”, gelijk Valentijn de Makassaren noemde. Blijkens de Notulen bezat de boekerij ook een compleet exemplaar van het *Bat. Advertentieblad*, uitgegeven in de jaren 1851 en 1852 door W. Bruining; een drukwerk dat, qua persorgaan, aangemerkt mocht worden als de schuchtere eersteling van de journalistiek in Indië.

PERRY & CO.
AMSTERDAM - ARNHEM - 'S-GRAVENHAGE
UTRECHT - GRONINGEN

129
HUTKOFFERS

Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden

Door onze veeljarige practijk kunnen wij U het beste leveren, in de meest kostbare, maar ook in de eenvoudigste uitvoering. Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:

Lingeries - Bedlinnens - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen

Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op iedere aanvraag franco.

Specialiteit: Tafel-, Bed-
en Huishoudlinnens

voor Hotels, Restaurants, enz.

Monsters op aanvraag

Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden

Opgericht 1838

te 's-HERTOGENBOSCH

Opgericht 1838

DIRECTEUR: JHR. P. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — ADJUNCT-DIRECTEUR: JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — COMMISSARISSEN: MR. H. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.— — GERESERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920 f 786.057.93.

DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

Onder de inlandsche geschriften waren opmerkelijk het „Dagboek van Gowa en Tello”, loopende tot het jaar 1752 en geschreven in het Makassaarsch met Arabische letters. Ook een Javaansch handschrift getiteld *Goeritan ilmoe tani*, dat geïllustreerd was met oorspronkelijke teekeningen betreffende het landbouwbedrijf der Javanen.

Eene betrekkelijk geringe plaats werd in deze bibliotheek ingenomen door de prentenverzameling, welke trouwens meer het karakter van eene afzonderlijke collectie had. Het aantal teekeningen en gravures, in het bezit van het Genootschap, was niet zeer groot; feitelijk was men in het vaderland daarvan beter voorzien. In Nederland b.v. waren te vinden de talrijke teekeningen in Oostindische inkt, door den majoor Joh. Rauch vervaardigd van Indische havenplaatsen, forten, landschappen en volkstypen; de aquarellen, welke de gouverneur-generaal Jeremias van Riemsdijk aan zijne familie in Utrecht zond, voorstellende gezichten op zijne Indische hofsteden *Schoonzipt* en *Vijvervreugt*; de plattegrond- en andere teekeningen en schilderijen, welke de kroniekschrijver Philip von Zesen in het Oostindische Huis te Amsterdam aanschouwde, en nog zooveel andere afbeeldingen met betrekking tot den O.-I. Archipel. In den loop der jaren kwam het Genootschap echter in het bezit van sommige voorstellingen van historische waarde, en in later tijd kwam de fotografie te hulp om getrouwe afdrucken te verkrijgen van Javasche oudheden. Met name van beelden en tempels, ofschoon men in 1872 nog niet in het bezit was van de reproducties der basreliefs van Java's voornaamste tempelruïne, de Boroboedoer. Wel is waar had men honderde teekeningen over dit onderwerp naar 't vaderland gezonden om ze daar door den steendruk te laten veeleelvoudigen, maar deze teekeningen lieten aan nauwkeurigheid veel te wenschen over.

Het mocht daarom een uitkomst heeten, toen de regering, op voordracht van het Genootschap, aan een bekwaam fotograaf, J. v. Kinsbergen, de taak opdroeg om het vermaarde Hindoe-Javaansche monument in al zijne onderdeelen te reproducteren. Reeds vroeger had deze beoefenaar van de kunst van Daguerre zich verdienstelijk gemaakt door zijne afbeeldingen van de oudheden op het Diëng-plateau en elders, al waren de omstandigheden vaak verre van gunstig. Daarover las men in de Notulen:

„Tweeëntwintig dagen heeft hij moeten besteden aan het droogleggen en uitgraven van tempels op den Diëng. Het uitgraven en schoonmaken van den kolossalen tempel te Panafaran, van dien te Papoh en elders hebben weken gevorderd, gedurende welke niet kon worden gefotografeerd. Nagevoel ik voorwerp, dat hem ter afbeelding werd voorgelegd, moest hij eerst reinigen, hetzij door het te gloeien wanneer het metaal was, hetzij door het af te krabben, te wasschen, enz., al hetgeen in den regel veel tijd vereischte. Menigen tocht heeft hij gemaakt om antiquiteiten op bergen, in bosschen en op andere plaatsen te bereiken, welke hem bij aankomst ter plaatse bleken voor eene fotografische afbeelding ongeschikt te zijn, hetzij wegens lokale omstandigheden, hetzij omdat die antiquiteiten zoodanig met teer besmeerd waren, dat zij op eene fotografie slechts eene zwarte, bijna vormlooze massa zouden hebben vertoond.”

Ook de natuur zelve, gepaard aan de verwaarloozing der menschen en den tand des tijds, bemoeilijkte den arbeid; tropische groeikracht scheen de gedenkteekenen des verledens te willen uiteenrukken en overwoekeren. Daarover schreef v. Kinsbergen aan het bestuur van het Genootschap:

„Nog geen vijf jaren geleden mocht ik Prambanan, Boroboedoer, Diëng, enz. voor het eerst zien en bewonderen, en in welken toestand zag ik thans die overschoone ruïnen terug! Diëng onvoldoende uitgraven en onderhouden; Boroboedoer verwaarloosd en, wat erger is, door de onbedachtzaamheid van inlanders aan verdere vernietiging blootgesteld; Prambanan gedeeltelijk door eene aardbeving, maar nog meer door de schendende

hand des menschen vernield. Op het Diëng-plateau prijkt de Bima-tempel, evenals vroeger met boompjes, welke, groot geworden, dien tempel zullen uiteenwerken. De slokan, welke het terrein rondom de tempels toegankelijk moet maken, is niet op breedte gehouden en groeit langzamerhand dicht. De basis van een door mij in 1865 uitgegraven tempel is thans gedeeltelijk verdwenen, doordien de steeds toenemende bevolking van het Diëng-plateau de steenen daarvan straffeloos voor hare woningen heeft gebruikt.

„Het schoonhouden van den Boroboedoer bepaalt zich hoofdzakelijk tot de laan in de nabijheid van den pasangrahan. Aan den tempel zelf wordt niets gedaan, behalve dat men losgeraakte steenen aan de buitenzijde der galerijen, zonder eenige orde of overleg, op elkaar stapelt, en wel zoodanig, dat die steenen dreigen te vernielen wat bewaard is gebleven. Evenals vroeger zoo menige suikerfabriek in het Soerabajasche gebouwd is met steenen van Modjopaitische tempels, evenzeer zijn tegenwoordig de tempels te Prambanan eene carrière, waaruit de spoorwegmaatschappij met gretige hand onbewerkte fragmenten bij duizendtallen wegneemt. Duizende steenen zijn op die wijze reeds aan de tempels ontnomen, en duizende liggen bij het station Prambanan gereed om vervoerd te worden. Een tempeltje, door mij vóór omstreeks vijf jaren gefotografeerd, is geheel verdwenen; beelden en fragmenten daarvan versieren thans den tuin van den administrateur van een der naburige landen, en gaan op die wijze vroeg of laat verloren.”

Inderdaad, instellingen als Heemschut, om merkwaardige overblijfselen der oudheid voor den ondergang te behoeden, waren in Indië onbekend, en de dagen van den Oudheidkundigen Dienst waren nog verre. Zoo de Europeaan in Indië, bevangen door den Indischen sleur of beïnvloed door eigenbelang, zich over dit langzame vernielingsproces geen grijsje veeren maakte, de vreemdeling althans verborg zijne ergernis niet over dit vandalisme. Fransche reizigers, die in Japan, Cochinchina, Siam en elders de Buddhistische tempels aanschouwden hadden en daarna die op Java, verbaasden zich over eene onverschilligheid, waarvoor de regering zelve het voorbeeld gaf. Zulk een geringe schatting voor zulke kostbare, nergens elders gevondene overblijfselen der oudheid kon gewis niet door den beugel. Een over Java reizende Belgische consul-generaal in Chili schreef er over aan v. Kinsbergen:

„Nous sommes arrivé avant hier ici (Boroboedoer) avec l'intention d'y passer un après-midi. Nous y sommes resté hier et avons vu les peines de nous en aller. Ce sont de splendides ruïnes, et vous aviez raison d'en chanter les merveilles. Il est fâcheux que le gouvernement ne se décide point à dépenser une dizaine de milliers de florins pour la restauration intelligente de ce magnifique temple.”

Die wensch werd eerst ten deele vervuld, toen het Genootschap, als de natuurlijke voogdes over de bedreigde tempel-ruïne, van de regering het mandaat verkreeg, waarbij aan v. Kinsbergen de fotografische afbeelding der verschillende basreliefs werd opgedragen. En dit bracht als van zelf mee, dat er eerst hersteld en ontgraven moest worden. Er was met die „ontginning” van weggezonden fundamenten veel tijd gemoeid, en veel geld. Ongeveer duizend gulden alleen aan koelieloon, gerekend over een tijdperk van vier maanden en een dertigtal koelies à 30 cts. daags. Maar als 'n meevaller kon men zich tevens bedienen van een bekwaam expedient, n.l. van de befaamde heeren-diensten, van welke de officieele kroniekschrijver in zijne overzichten van de jongste koloniale geschiedenis strijk en zet verzekerde, dat zij gedurende de bestuursperiode van den een of anderen gouverneur-generaal, neen, van iederen gouverneur-generaal, „belangrijk verminderd” waren. — Naarmate men verder kwam in de rij der landvoogden, werden die diensten altijd minder en minder, eindelijk heelemaal afgeschaft — en toch bleef men zich rustig daarvan bedienen. 't Was maar,

BESCHIKBAAR.

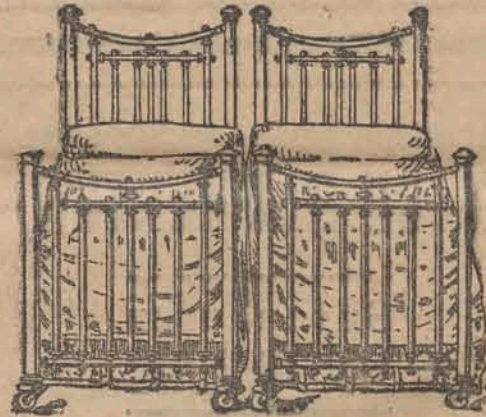
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON H. 2120

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8¹/₂—12¹/₂ en van 2—6 uur.

Adverteeren doet verkoopen.

Zeebaboe's en Jongens

beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzperlaan 2 - Tel. Sch. 248

The English Sport Stores

Frederik Hendriklaan 85

The Hague

Sport articles and clothing of every description

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Leden aan.

Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 % gewaarborgd.

124

BESCHIKBAAR.

ACADÉMIE DE DANSE MODERNE
N. DE PARMENTIER

Spreekuren
van 12-2 uur

BEZUIDENHOUT II DEN HAAG

Adverteeren doet verkoopen.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE

Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM

Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

dat de eischen der praktijk zich zoo slecht verdroegen met de humaniteit op het papier.

In dit geval waren in twee naburige kampongs, Boemi-segorô en Boemi-hoemen, de werkbare mannen sedert het jaar 1863 verplicht geworden den Boroboedoer in onbetaalden arbeid schoon te houden; 't kon nooit beter dan thans te pas komen. Die f 1000 kon men alvast pro memorie boeken. Daarop ging men aan 't werk, 't eerst met spade en houweel, 't laatst met de camera. Sedert verscheen het groote plaatwerk van den Boroboedoer, waarvan één exemplaar voor Z. M. den Koning werd bestemd, andere voor geleerde genootschappen te Parijs, Londen en Calcutta, zonder dat het aan iemand van de begiftigden zou invallen, dat die fraaie reproducties als 't ware besmeurd waren met het onbetaalde zweet van de mannen van Boemi-segorô en Boemi-hoemen.

Ook afgietsels van de vermaarde basreliefs zouden, scherper en duidelijker nog dan fotografiën, den beschouwer een denkbeeld van Java's voornaamsten bouwval geven. Al zou de Boroboedoer te gronde gaan, plotseling door eene hevige aardbeving, of langzaam door verweering en ouderdom, nog zou men, in het bezit van de vormen voor die afgietsels en van de fotografische afbeeldingen, heel den tempel kunnen reconstrueeren.

(Wordt vervolgd.)

Waardeering van Indische Kunst.

Het is zeker een verblijdend verschijnsel, dat men in Nederland langzamerhand meer belang gaat stellen in de Indische Kunst in het algemeen. Onlangs hield de heer van Erp voor de leden van den Haag-schen Kunstkring een lezing met lichtbeelden, die de Boeddhistische legenden in de sculpturen van de Boroboedoer tot onderwerp had. Reeds twee jaar geleden heeft deze spreker in den Kring een lezing gehouden over dit Boeddhistisch bolwerk der vroomheid, maar ditmaal werd het geheel niet meer aanschouwd, doch de zinnebeelden die in de details gelegen zijn. De onmiddellijke en feitelijke aanleiding tot het oprichten van de Boroboedoer is den historici onbekend, maar de religieuze betekenis is die van een lichtenden toren, een brandpunt van het Boeddhisme. De Boeddhisten pogen de kracht van hun zinnebeelden te vergrooten door de Boeddha-figuur in zoo groot mogelijken getale uit te beelden. Het aantal reliefs van de Boroboedoer bedraagt 1406, het aantal levensgrootte Boeddha-beelden 504. De rijke reliefversiering komt enkel voor op de vier gaanderijen, die een gang vormen, welke opklimt naar de „Stoepa”, het allerheiligste. Deze werden alle met groote kennis en waardeering door spreker uitgelegd. De aanwezigen volgden hem met belangstelling en zijn daardoor zeker Indië in gedachten nader gekomen.

In verband met het voorgaande is het merkwaardig hier het oordeel weer te geven van Henri Borel, naar aanleiding van de volgende uitspraak van Louis Couperus in de *Haagsche Post*:

„Toch is de Boeddhistische kunst voor mij steeds een betrekkelijke, terwijl de Grieksche een volstrekte schoonheid geeft. Deze Boeddhistische beeldhouwkunst is een relatieve schoonheid, alleen te waardeeren als men rondom deze vormen en lijnen eerst een atmosfeer oproept. De Ganeza is slechts te waardeeren, als men oproept de atmosfeer van de Ganges, terwijl dit niet noodig is voor Hermes of Afrodite.”

Eerstgenoemde merkte in *Het Vaderland* o.m. op: „De vergissing voorbijgaande, dat Couperus een Ganeza, die Hindoesch is, voor Boeddhistisch houdt, moet ik hier even constateren, hoe weinig het mij verwondert, dat Couperus, die door en door latijnistische ziel, die als 't ware gereïncarneerde Romein, vreemd staat tegenover Hindoesche en Boeddhistische kunst. Het kan daarom geen kwaad — ik doe het aan de hand van E. B. Havell (*The*

Ideals of Indian Art) — er even op te wijzen, dat Grieken hun godenbeelden, die Couperus zulk een volmaakte schoonheid vindt, hebben geschapen door een proces van selectie tusschen verschillende typen van mooie mannen en mooie vrouwen, en eigenlijk anthropomorfische goden zijn, van anatomische juistheid, omdat menschenlichamen er het model van waren. Couperus staat tegenover de Hindoesche kunst als een Westerling met academische vooropstellingen, en beseft niet, dat de Hindoesche en Boeddhistische goden en Boeddha-beelden geen anatomisch juiste, geïdealiseerde menschenbeelden zijn. Als wij Europeesche analytische methoden toepassen voor de exegese van Aziatische aesthetiek, komen wij er nooit. Achter deze Hindoebeelden moeten wij geen mooie menschen zoeken, die er in geïdealiseerd zijn, maar een wereldbeschouwing en een mystieke filosofie. Deze beelden zijn geen anatomisch juiste menschenlichamen, maar gestyleerde symbolen. Een met opzet onanatomisch, wat gestyleerd Boeddha-beeld is daarom niet te vergelijken met een onberispelijk gebouwden Apollo of Zeus. De Oostersche beeldhouwer styleert, duidt aan en suggereert, maar miteert niet de natuur. Iedere artistieke vorm is wettig, als hij maar overbrengt in rythmische schoonheid de idee die den kunstenaar bezielt. Om Hindoesche en Boeddhistische beelden aan te voelen is het noodig, de filosofisch-religieuze en mystieke systemen en beschouwingen doorleefd te hebben, die er in gesymboliseerd zijn.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De financieele toestand van Ned.-Indië.

De *Sum. Post* van 22 Febr. schrijft: In verband met het ontwerp-Indische begrooting voor 1922 heeft het comité *Nieuw Indië* de aandacht van de Eerste Kamer gevraagd voor eenige beschouwingen omtrent den financieelen toestand van Ned.-Indië. Het komt daarin tot de slotsom:

dat de tekorten op den gewonen begrootingsdienst van de jaren 1917—1922 in hoofdzaak het gevolg zijn van onvermijdelijke invloeden van den oorlog;

dat de hierdoor veroorzaakte tijdelijke moeilijkheden hadden kunnen worden voorkomen door te juistere tijd aangebrachte versterking van de middelen;

dat de bewering, als zou overdaad in de gewone landshuishouding de moeilijkheden hebben veroorzaakt, door de begrootingscijfers afdoend wordt weerlegd;

dat integendeel ook in de crisisjaren die huishouding verre is achtergebleven bij de sociale plichten, welke Nederland in Indië heeft na te komen; dat de voorgenomen, ver doorgevoerde bezuiniging de versterking van de volkskracht bedreigt en hiermee het eenige middel om een crisis, als thans zich voordoet, met welslagen te bestrijden;

dat de bestaande gunstige verhouding tusschen de kapitaalswaarde van de landseigendommen en het bedrag van 's lands schuld, leening rechtvaardigt tot stelselmatige speciale dekking van onvermijdelijke financieele oorlogsgevolgen.

Mr. Carpentier Alting Kamer-candidaat.

Het oud-volksraadslid M. Vierhout schrijft in zijn blad, de *Sum. Post* van 27 Febr.: Het Javasehe autonomie-comité ontving bericht uit Nederland, dat prof. Carpentier Alting, oud-president van het hooggerechtshof, oud-lid van den Raad van Indië, zich bereid heeft verklaard, een eventueele Kamer-candidatuur van democratische zijde te zullen aanvaarden.

Professor Carpentier Alting is, zooals men weet, voorzitter der Indische Herzieningscommissie geweest en heeft de voorstellen dier commissie in Nederland in woord en geschrift warm verdedigd.

KON. ERK. PITMANSCHOOL

Staatsblad 37.

DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting.

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.

Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

Wed. G. STREITWOLF

Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

151

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

TEL. 4782

DEN HAAG.

ook tegenover de bestuurs-reorganisatie-de Graaff. Ongetwijfeld zal het comité „Nieuw-Indië” in Nederland prof. Carpentier Alting in de allereerste plaats candidaat stellen, en reeds vroeger hebben de sociaal-democratische en de vrijzinnig-democratische partij in Nederland verklaard, op hun stemmingslijsten twee plaatsen voor Kamercandidaten van Indië open te houden.

Treedt professor Carpentier Alting inderdaad de Tweede Kamer binnen, zoo zal Indië daar vertegenwoordigd worden door een man van buitengewone verstandsgaven, die als voorzitter der herzieningscommissie getoond heeft, de teekenen des tijds te verstaan en zijn krachten te willen geven aan een hervorming der Indische staatsinrichting, welke Ned.-Indië tot nieuwen bloei zal kunnen brengen.

Boedi Oetomo.

In *Boedi Oetomo* (het Hollandsche bijvoegsel) is de rede afgedrukt van R. M. S. Soerikoesomo, uitgesproken op de dertiende bondsvergadering der vereniging van dien naam, waaruit, volgens het *Soer. Hbl.*, de aspiraties van Boedi Oetomo blijken. Hij besprak o.m. zijn toelating als lid van den Volksraad:

„Ik moest dan een belofte of eed van trouw op het beleid van de regering afleggen, en ik heb het ook gedaan, omdat dat onvermijdelijk was. Wat zou het niet veel eenvoudiger geweest zijn, om mijn eed af te nemen voor de trouw aan mijn land en volk; doch dit mocht eenmaal niet. Het neemt echter niet weg, dat ik bij mijn eerste rede, de z.g. maiden-speech, daarop weer ben teruggekomen en mijn gemoedsbezwaren over die eedskwestie aan de regering heb blootgelegd. Daarmee meen ik mijn oneerlijkheid tegenover mezelf en tegenover de regering op het oogenblik, dat ik de belofte aflegde, weer in het reine te hebben gebracht. Kan de regering deze eerlijkheid niet waardeeren, dan kan ik het slechts betreuren. Ik deed dit immers niet alleen om mezelf te zuiveren, doch ook om zuiverheid tegenover haar te betrachten.

Rekening houdende met de zuiverheid van het zelf, dat is het recht van „Boedi Oetomo” en op dit recht zal „Boedi Oetomo” zijn politiek moeten voeren, wil er ooit sprake zijn van een ideale.

De ideale grootheid van Java ligt niet in zijn uitgestrektheid van oppervlak, noch in zijn eventueel moderne weermacht, doch zijn grootheid zal straks gepaard moeten gaan met het machtsbewustzijn om mannen als Tagore en Gandhi voort te brengen, niet bij één of twee, maar bij ettelijken.

„Wat wil „Boedi Oetomo”? De onafhankelijkheid! Welnu, laat ze dan in de eerste plaats zich houden aan den noodwendigen eisch om elke idee, die aan de afhankelijkheid van andere groepen of volken doet denken, met wortel en tak uit onze gedachten te bannen. Wat wij voor onszelf vragen, moeten wij anderen ook gunnen.”

Intusschen, zegt het *Soer. Hbl.* o.m., geeft de spreker elders een bewijs van een betere kijk op de werkelijkheid dan zooveel Inlandsche voormannen blijken te bezitten:

„Met de kennis, die van het Westen komt, nemen wij ook al de Westersche behoeften over. Het wordt een dubbele huishouding, een dubbele uitgave. Wij hebben b.v. ons dozijn z.g. stel Europeesche kleeren, pantalons, een paar schoenen enz., en daarnaast nog onze sarongs en hoofddoeken. Dat is niet economisch, want deze dubbele huishouding heeft niet alleen betrekking op de uitgaven voor onze kleeren, maar wij kunnen ze ook nog verder aanvullen met allerlei tweevoudige behoeften, die wij er gelieven op na te houden.

In het kort, wij hebben er niets bij gewonnen; onze meerdere energie en krachtsontwikkeling hebben wij eenvoudig omgezet in een meerdere behoefte.

Het is net quitte! Wat wij nog overhouden van deze verspilde krachten, is maar een schijntje, nog niet genoeg om het smeulend vuur in onze beweging te onderhouden. Tot een vlam zal het niet komen, daarvoor hebben wij onze brandstoffen reeds

verbruikt voor onze dagelijksche behoeften. Geen brandstof, omdat wij geen idealisme kennen, omdat al ons werken en streven uitsluitend gericht is op het verkrijgen van meerder, stoffelijk geluk, omdat wij ons leven hebben verplaatst naar het middelpunt van deze wereld der Stof.”

Het B. B. congres.

De opening van het eerste B. B.-congres in den avond van den 23en Febr., verkreeg bizonder relief door de belangstelling uit de kringen der hoogste regeringsmannen, die in grooten getale waren opgekomen. De regering staat blijkbaar welwillend en aanmoedigend tegenover dit initiatief van het B. B. en wenschte dit ook te toonen. De landvoogd woonde de opening bij.

Aan de orde werd gesteld de behandeling der praeadviezen over de toekomst van het binnenlandsch bestuur. Controleur *Koppenol* gaf op bekwaame wijze een beknopte, overzichtelijke samenvatting der adviezen.

Daarna besprak de heer *Van der Jagt* de praeadviezen. Deze rede maakte zoowel om den toon als den inhoud een onaangenamen indruk. De rede was, onder het voorgewen van bestrijding van het praeadvies van resident Nieuwenhuijs, van welk advies hij een caricaturistische en veelzins onjuiste vertolking gaf, inderdaad een ontboezeming van den conservatieven B. B.-man tegen den tijdgeest en de moderne ontwikkeling en verwerd geheel tot een politieke oratie, welke niet paste in het kader van het congres. De rede sleepte door haar sentiment een deel der aanwezigen mede, doch vond ook onder de minder vooruitstrevenden verstandige afkeuring door haar onnodig agressieven en kwetsenden vorm. Talrijke afkeurende uitspraken werden vernomen uit regeringskringen, waar de rede intusschen niet beschouwd wordt als de opvatting van het congres te vertolken, doch als een individueele uiting. De landvoogd bleek dit gevoelen te deelen.

Bij de heropening van het B. B.-congres op den 24en heeft het bestuur verklaard, dat de rede van den heer v. d. Jagt niet de meening van het bestuur weergeeft. (*Loc.*)

De heer *De Vries* behandelt thans voornamelijk de ontvoogding; hij ontkent ten stelligste, dat in een ontvoogd regentschap de regent de uitvoerder is van de bevelen van het Eur. bestuur. Ontvoogding beteekent de overdracht van bevoegdheden, maar dan moeten ook alle consequenties aanvaard. Er kunnen geen twee schippers op één schip zijn. Voorts zijn de gevolgen der ontvoogding niet alleen op het B. B.-congres van invloed, doch noodwendig ook op het bestuur dezer landen in 't algemeen. De ontvoogding doet het Europeesch bestuur terugtreden op een lager niveau.

De heer *Eijken* verwondert zich over de bezorgdheid aangaande de toekomst van het B. B. in verband met de ontvoogding. De terugtrekking van het Eur. bestuur is bij de voortschrijding van de Inlandsche ontwikkeling noodzakelijk. Dit is nuttig en wenschelijk. Door de ontvoogding stellen wij het volk in de gelegenheid voorwaarts te gaan, en daarvoor gaan wij gaarne achterwaarts. (Langdurige toejuichingen, speciaal van de zijde der Inlandsche aanwezigen). (*Sum. Post.*)

De aandacht trok, dat bij de oudere bestuursambtenaren meer toekomstvertrouwen heerschte dan bij de jongeren.

De heer *Djajadiningrat* (regent van Serang) verwierf succes met een gematigde, goed voorgedragen rede, waarin hij erkende, dat het Eur. bestuur onmisbaar is, en waarin hij een warm pleidooi voerde voor ontvoogding. Hij deelde mede, dat de *Regentenbond*, namens welken hij sprak, binnenkort een congres wil houden over de toekomst van het Inlandsch bestuur.

Ook de regent van *Paseroean* bepleitte een krachtige doorvoering van de ontvoogding, welke mannen van karakter en zelfstandigheid zal aankweken, een meening, welke ook door oudere Eur. bestuursambtenaren gedeeld werd. (*Loc.*)

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”

Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692

Alle kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.

Huis van den 1sten Rang

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON

Wijnhandelaren

Filiaal:	Hoofdkantoor:	Filiaal:	Filiaal:
's-Gravenhage	Amsterdam	Arnhem	Gorinchem

Heemskerkstr. la Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
Tel. H. 3493. Intera. Tel. 399. Tel. 288. Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voer Expert speciale conditien.

BESCHIKBAAR.

Wist U

dat wij drukken het Tijdschrift NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

En ook

het bekende blad van Architect ED. CUYPERS HET HUIS OUD EN NIEUW

Dit bewijst

dat wij naast Handelsdrukwerk ook eerste klas Kunstdruk kunnen vervaardigen.

N.V. Drukkerij ten Hagen

Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

BESCHIKBAAR.

MAISON H. SIMONS

Mantel- en Costuummagazijnen 159 HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan” en NOORDEINDE 17a.

zijn steeds voorzien van het NIEUWSTE op het gebied van DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuijftstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium.
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

E. ARNOUITS
tegenover
DE BONNETERIE

Regenjassen
Sport-Costuums
Heeren-
Mode-artikelen

BESCHIKBAAR.

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen Tennisbanen
Garage met werkplaatsen

Dagelijks van 6 tot 10 uur
DINER.

Voor Hotelgasten en Bezoekers
heeft „Boschhek” Luxe Auto's
disponibel.

Advorteeren doet verkoopen.

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTAFEL.
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT. 61
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Lift. Centr. Verwarming

Aandacht had de rede van den burgemeester de Jongh, van Semarang, die, sprekend als vertegenwoordiger van de Verg. voor Locale Belangen, aantondé, hoe de ontwikkeling der locale autonomie met burgemeesters, wier bevoegdheden en machtsuitoefening door de wet bepaald zijn, de richting aanwijst, waarlangs de ontwikkeling van het binnenlandsch bestuur zich beweegt. Hij wees er op, hoe de moeilijkheden der ontvoogding zich grootelijks zullen oplossen door de heilzame werking van het in het openbaar vergaderen der Regentschapsraden.

Ten slotte verklaarde hij, onder krachtigen bijval, te verwachten, dat indien het oogenblik voor het B. B. zou komen om als de vogel Phoenix den brandstapel te bestijgen, ten einde ontdaan van de oude kwalen daaruit gelouterd te herrijzen, dit B. B. zeker niet zal aarzelen zich vrijwillig aan deze gedaanteverwisseling te onderwerpen.

De heer Meijer Ranneft pleitte er ernstig voor om toch niet blind te zijn voor het wereldgebeuren, en de nieuwe stroomingen, ook al kan men er niet mee meegaan, althans te onderzoeken. (Loc.).

In de conclusies van de Loc. lezen wij o.m.:
Te constateeren vallen de groote ernst en algemeene onverflauwde belangstelling, zoomede bereidheid om traditioneele opvattingen te toetsen aan moderner begrippen, en de realiteit onder de oogen te zien.

Terwijl men aanvankelijk zich had afgevraagd of dit eerste B. B.-congres zou worden een soort van B. B.-demonstratie tegen den tijdgeest, bewezen de besprekingen zoowel op, als rondom het congres, dat bij de leidende bestuurskrachten het besef voor veranderde verhoudingen ten volle aanwezig is, zoomede het verlangen om, door geleidelijk een faire kans te geven aan het inlandsch bestuur en de zich ontwikkelende plaatselijke autonomie, de taak van het Eur. binnenlandsch bestuur te brengen op een hooger plan, in overeenstemming met den eisch des tijds en de plaats van Indië in het internationaal bestel.

Verkorte mededeelingen.

Het rapport van de ingenieurs, die N. Guinea hebben onderzocht, luidt zeer ongunstig. De bodem is arm aan mineralen. Men verwacht, dat de Regeering zoo spoedig mogelijk den residentszetel in dit gewest zal laten vervallen.

Den 28sten Maart zal Tjokro Aminoto terecht staan voor den Raad van Justitie te Batavia, beschuldigd van een drietal meeneden.

Als directeur van het Hotel der Nederlanden zal met ingang van 1 April optreden de heer Nieuwenhuis, thans directeur van het Hotel des Indes.

Abdoel Moeis vertrekt in Juni of Juli naar Nederland; de reis wordt door particulieren betaald. Hij verklaart, dat zijn reis geen politiek doel heeft, doch dient om beter op de hoogte te komen van het vakverenigingswezen in Nederland.

Ook dit jaar zal de oogst op Selatjara (proef met machinalen rijstbouw) wel mislukken.

Het Legerbestuur heeft naar Holland geseind geen gehuwde onderofficieren meer uit te zenden; wegens woningnood zouden zij met vrouw en kinderen in de kampong moeten wonen.

Het „Nationaal Eenheids-Comité zal met Pinksteren te Bandoeng een „Al-Indië Nationaal Congres” houden. De N. I. P., de S. I., de N. I. V. B. en de S. D. P. zijn de voornaamste deelnemende verenigingen. Het Britsch-Indische voorbeeld wordt nagebootst. De leiding staat onder de heeren Douwes Dekker, Labberton en Soerjopranoto. Het comité is gemachtigd de Regeering uit te noodigen zich te doen vertegenwoordigen. Of Boedi Oetomo aan dit congres zal deelnemen, is niet zeker.

Het Indische Volk, orgaan der S. D. P., wordt wederom uitgegeven.

Op de bestuursconferentie op 22 Febr. van den directeur B. B. met de residenten, vestigde de resident van de Lampongsche districten de aandacht op het veelvuldig voorkomend verschijnsel in zijn ressort van het uithuwelijken als wettige vrouw van veel te jonge meisjes, zoodat de toestand er

American Hotel - Amsterdam
Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131
Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
A. W. VOLMER, Directeur.
Tel. Intero. 4727 Code 5th Edition A. B. C

Grand Hotel Restaurant
„Central”
In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

meer op slavernij gelijkt. Tevens werden de malaise regelen medegegeeld, onlangs beraamd door den regent van Bandoeng, voor den tegang van huwelijken met meisjes, die den wadom nog niet bereikt hebben.
In dezen tijd van een steeds in omvang toenemende malaise in het particuliere en groeie werkloosheid, achten Java-Bode (dd. 27 Febr. L. N. en Soer. Hbl. het onraadzaam voor jongelui in Nederland „op de bonnefooi” naar Indië te komen.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Openbare Vergadering van de Sarikat-Islam Vereeniging Afdeling Kendal, op 8 Januari 1922.

Deze vergadering, welke in het vereeniginggebouw der afdeling ter hoofdplaats Kendal werd gehouden, werd door een 600-tal personen bezocht. Tengevolge van den buitengewonen regenval was dit aantal minder dan gewoonlijk.

De politie was vertegenwoordigd door den Assistent-Wedono en den Mantri-politie.

Op de gewone wijze werd des morgens ten 10 ure de vergadering door den heer Mohamad Chas geopen, die, evenals altijd, begon met te wijzen op de moeilijke levensomstandigheden, waarin het volk verkeerde en waarvan hij de oorzaak toeschreef aan de willekeurige handelingen van het groot-kapitaal.

Kamaraad Mardjohan was evenmin welwillend ten opzichte van dat kapitaal gestemd.

Na dank gebracht te hebben aan het Solosch vereenigingsbestuur voor de fraaie versiering en beschikbaarstelling van het vereeniginggebouw voor deze vergadering, bracht hij onder de aandacht van de aanwezigen, hoe dat groot-kapitaal alle krachten inspande om volkssamenkomsten het algemeen te beletten, welk feit voor allen aanleiding moest wezen om zich krachtig aan te sluiten en energiek op te treden.

De agenda bevatte de navolgende onderwerpen, namelijk:

1. Herstel van de defecte Mesdjid te Kendal.
2. Het kappen van de tamarindeboomen op zijden van de wegen.
3. Verbetering van den Kendalrivieroever.
4. Het verplicht aanplakken van de loerahbeschikkingen op de plank voor de loerahwoning.
5. Verschillende andere verzoeken.

Zij hadden de belangstelling van het bestuur, dat bij monde van kamaraad Reno Oetomo te kennen gaf, dat, behalve aan het tweede punt, aan het eerste vraagde zou worden voldaan, doch dat de tamarindeboomen alleen op last van het Gewestelijk Bestuur konden worden geveld.

Vervolgens deed de vergadering de navolgende voorstellen:

I. Opheffing van de pantjendiensten ten huize van den Loerah en vervanging daarvan door betaling van eene som van f 0.25 per persoon en per jaar(?).

II. Nu de politiemacht voldoende is versterkt opheffing van de wachtdiensten ter hoofdplaats Kendal.

III. De gelden der straatverlichting te laten op halen door een rekeninglooper, waardoor een gain naar het kantoor wordt vermeden.

Toen kwam kamaraad Hardjosoewignjo aan het woord en sprak uitvoerig over de vrijmaking van Ned.-Indië, daarbij de vraag stellende of de vergadering al of niet een motie van adhaesie voor het bestuur van Ned.-Indië zou indienen.

Terzake had een debat plaats tusschen de heren Hardjosoewignjo en Mardjohan.

Deze laatste verklaarde niet voor zelfbestuur te zijn, waarmede de vergadering instemde.

De voorzitter sloot daarna ten 1 ure namiddag de vergadering, met de mededeeling, dat ten 2 ure de vrouwenafdeeling van Kendal zou vergaderen hetgeen ten 3 ure geschiedde.

Ongeveer 100 personen waren tegenwoordig, mede de Assistent-Demang en de mantri-politie.

Zuster Manoesia betreurde de treurige opkomst.

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT
„DE ROEMER”
WAGENSTRAAT 84 - TEL. 8221
'S-GRAVENHAGE
Restaurant à la Carte den geheelen dag
Gelegenheid tot het
geven van Bruffoffen, Dinners en Soupers

Tel. 1187
Marnix **MAISON VAN RIJN** Meermalen
BEKROOND
CUISINIERS

Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43

Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.

Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Afdeeling INDISCHE KEUKEN

Uitzending van alle gewenschte Indische Schotels, bereid door speciaal geëngageerd vakkundig personeel,

Indische Menu's: f 2.- en f 3.- p. p.

Thuisbezorgd in verwarmde verzegelde Bussen.

van de vrouwen, ook op de vorige vergadering, waaruit bleek dat de Kendalsche vrouwen nog niet deelnemen aan de vooruitstrevende volksbeweging. Zoo heel erg was dat nu wel niet, omdat de Kendalsche vrouwenafdeeling van de Sarikat Islam nog slechts 2 maanden bestaat.

Zij wakte echter tot energieke actie van de vrouwen op, aangezien zij, evengoed als de mannen, blootstaan aan de willekeur van het groot-kapitaal, hard moeten werken en dikwijls arbeid moeten verrichten, welke alleen door de mannen kan worden verricht.

Door krachtig optreden met de mannen, kan men met meer goed gevolg het groot-kapitaal bestrijden, dat allen onderdrukt en spoort zij deswege alle vrouwen aan om lid te worden van de Vrouwenafdeeling en zich bij hare actie aan te sluiten.

Daarna was aan de orde het voorstel om een eigen secretaresse aan te stellen.

Men had daarbij het oog op de personen van zusters Winjosoewarno, Kajosoematta en Wongsoatmodjo, afkomstig van scholen.

Eene beslissing ten deze kon echter niet terstond worden genomen, aangezien deze candidaat-secretaresses eerst het welmeen van de respectieve echtgenooten wilden vernemen.

De voorzitter wees de aanwezigen op de uitkomsten van de morgenvergadering der mannen en hoopte, dat de vrouwen niet zouden onder doen voor de vrouwen in Europa bij het steunen van de mannen in hunne moeilijke taak.

(Sinar Hindia, 11 Jan. 1922.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een en ander over het Chineesch Onderwijs, ter Westkust van Sumatra.

I.

Op 23 December 1921 had ter hoofdplaats Padang (Westkust van Sumatra) eene algemeene vergadering plaats van de Tjong Hoa Hwe Kwan Vereeniging, waarin, met betrekking tot het Chineesch onderwijs in dat ressort, het een en ander werd medegedeeld, waarvan de kennisname niet alleen voor de Chineesche jeugd van elders van groot nut kan zijn, doch ook voor anderen, die in dat onderwerp belang stellen en den vooruitgang van den Chineeschen stam beoogen.

Voor den verslaggever van de „Sinar Sumatra” was dat voldoende reden om in het nummer van 7 Januari 1922 een uitgebreid verslag van die samenkomst te geven, waaraan het navolgende is ontleend:

Des morgens ten half 7 ure was reeds eene groote menigte verzameld, terwijl ten 7 ure eene foto werd genomen van de leermeesters en de leerlingen der Chineesche scholen.

Daarna ging men het schoolgebouw binnen en bogen alle aanwezigen zich volgens gebruik driemaal voor het beeld van Khong Tjoe, waarop het Chineesche vacantielied door de leerlingen werd gezongen, gevolgd door het Chineesche lied van de 9 leerlingen, die op het einde van den cursus de school met goed gevolg hadden afgehoopen.

Ten half 8 ure namen alle aanwezigen plaats in de kamer, waar de vergadering werd gehouden, ten einde getuige te zijn van de plechtige uitreiking der geschenken aan die leerlingen, die daarvoor in aanmerking waren gebracht.

Zij waren 10 in aantal, die de eerste en tweede nummers in de IIde klasse op het examen hadden behaald.

De uitreiking geschiedde door den heer Tan Soen Tjai, president der school, die de leerlingen aanspoorde ook in het vervolg hun best te doen en met vermeerdering van kennis er naar te streven het volgende jaar wederom prijzen te veroveren.

Op verzoek van den hoofdleeraar der Chineesche school traden toen Loe Hap Ke, dochter van den heer Loe Teng Tjoe en Sie Hamo Keng, zoon van den heer Sie Tjoen Tjan, naar voren en hielden toespraken in het Mandarijn-Chineesch, welke voor de aanwezigen in de Maleische taal werden overgebracht.

Zij dankten de aanwezigen voor hunne tegenwoordigheid, die op prijs werd gesteld en wezen op het feit, dat door welwillendheid van zoovelen het geld voor de Chineesche scholen was bijeengebracht, met het gevolg dat zij thans het onderwijs konden genieten, hetgeen zij nimmer zouden vergeten.

Zij begrepen, dat de beste belooning, welke zij konden geven, zou bestaan in een nog meer hun best te doen en te trachten door vermeerdering van kennis en wellevendheid nuttig werkzaam te zijn in het belang van den Chineeschen stam en van het land.

Vervolgens werd pauze gehouden en de thee met gebak rondgediend.

Te 9 ure werd de algemeene vergadering geopend en de eerste die het woord verkreeg, was de heer Tan Siang Tjwan.

Hij begon zijne rede met te wijzen op het verschil, dat, zijns inziens, bestond op de Chineesche en de Nederlandsche scholen, daarbij verklarende, dat het onderwijs op eerstgemelde onderwijsinstelling bepaald onvoldoende was te noemen.

Zij, die van het onderwijsplan op die scholen niet op de hoogte zijn en zich aan het Chineesche onderwijs niets laten gelegen liggen, mogen misschien denken dat het op de Chineesche school gegeven onderwijs goed en de volmaaktheid nabij is, doch zij vergissen zich ten eenenmale.

De leerlingen, die de school verlaten, hebben slechts eene zeer beperkte intellectuele ontwikkeling, niet het minst tengevolge van het feit, dat de schoolbesturen geen verstand hebben van onderwijszaken, doch ook, omdat de onderwijzers niets van de Indische toestanden weten.

Deze laatste volgen de Chineesche onderwijsmethoden, hetgeen tot slechte uitkomsten moet leiden en om die reden moeten worden herzien.

Daarover zou de onderwijzer, de heer Lie, spreken.

Deze deelde mede, dat, in overleg met het schoolbestuur, het leerplan voor het volgende jaar de navolgende wijzigingen bevatte.

De eerste betrof de klasse-wijziging.

Het examen, dat in de maand December 1921 was gehouden, had slechte resultaten opgeleverd, aangezien tal van leerlingen in de verschillende klassen aan de verlangde eischen niet hadden kunnen voldoen, niettegenstaande die niet te hoog waren gesteld.

Dit wijst op geen goede regeling van de klassen, waarin dikwijls leerlingen zitten, die daarin niet thuis behooren, een feit, dat trouwens op alle Chineesche scholen moet worden vastgesteld.

Deze onregelmatigheid zal in het volgende jaar niet meer plaats hebben en worden in de klassen alleen toegelaten zij, die in de maand December 1921 aan het examen hebben voldaan.

Er zal dus eene behoorlijke schifting plaats hebben.

De tweede verandering had betrekking op de methode, waarop het onderwijs in de Chineesche taal wordt gegeven.

De kennis van de Chineesche taal is, zooals algemeen bekend is, aan iedereen zeer moeilijk bij te brengen, hoofdzakelijk in verband met het feit, dat er een afzonderlijke schrijftaal (boenwa) en een aparte spreektaal (pewa) bestaat.

In China is men, in navolging van de Europeesche landen, reeds doende daarin verandering te brengen.

Ook op de Padangsche school zal in het volgende jaar met die wijziging rekening worden gehouden en op die wijze het onderwijs in de Chineesche taal worden vereenvoudigd, waartegen te minder bezwaar bestaat, omdat de kennis van de Chineesche schrijftaal en de spreektaal in de praktijk niet noodzakelijk blijkt te zijn voor de leerlingen.

Op het plan van onderwijs worden in het volgende jaar de navolgende vakken bijgebracht, die verband zullen houden met eene handelsopleiding en waarbij de Chineesche handelshoekhouding eene belangrijke plaats zal innemen.

Maison van Wijk

Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665

UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00

Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van Dejeuners, Diners en Soupers.

156 KOUDE EN WARMESCHOTELS. J. H. M. KOETS

BESCHIKBAAR.

Parkhotel

van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.

Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL

Centrale Verwarming, Electricch Licht, Baden, Rustige ligging.

LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Zorg dat Uw zaak in alle opzichten een goeden indruk maakt

Zij maakt geen goedes indruk met slecht of 2de klas drukwerk.
Eerste klas drukwerk tegen concurrerende prijs levert U

DRUKKERIJ TEN HAGEN

Nobelstraat 20 DEN HAAG Tel. H. 474

Het meest aan te bevelen

INDISCH RESTAURANT

LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG

Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.

Uitsluitend Indische Tafel.

Directeur: J. VAN GEEMERT.

Lunchroom - Thee-Concert

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG bij het Stadhuis

GRAND HOTEL COOMANS

ROTTERDAM - HOOFDSTEEG

Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.

Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.

De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.

De Directeur H. HOLTHAUSEN

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
 waarvan geplaatst en
 volgestort f 47.000.000.—
 Reserve f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
 Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
 'S-GRAVENHAGE,
 Lange Vijverberg 13.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE
 belast zich met alle Bankzaken, alsmede
 met aan- en verkoop van Effecten.
 Neemt gelden à deposito en in rekening-
 courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

BESCHIKBAAR.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80.000.000.—
 Statutaire Reserve 18.979.250.—
 Buitengewone Reserve 22.660.000.—

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrifte-
 lijke en Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. —
 Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van
 Effecten en alle andere Bankzaken.

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S BIJ DE
 KANTOREN IN NEDERLAND:
 Met één jaar opzegging 4½ pCt.
 Voor andere termijnen nader overeen te komen.

BESCHIKBAAR.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
 BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
 EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
 DORP, LISSE, PURMEREND
 IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 'S-GRAVENHAGE
 196
 Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
 Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
 sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
 Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore,
 Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 55.000.000.— Reserven f 47.750.000.—

Voorts zal meer zorg worden besteed aan het
 rekenen en teekenen, waardoor de leerlingen van
 de scholen bij het treden in de groote maatschappij
 sterker gewapend zullen zijn.
 In verband hiermede zal een leeraar het aantal
 bestaande onderwijzers moeten versterken.
 (Wordt vervolgd.)

LITERATUUR-OVERZICHT.

In- en Uitvoer.

In het Nr. van 19 dezer vindt men beschouwingen „van
 bevoegde zijde” over de positie van de rubbermarkt en de
 plaats welke de Ned.-Indische cultuurmaatschappijen daar-
 bij innemen. — Verder een artikel: „Kostprijs en marktprijs
 van thee”, waarin de schr. den theeplanters de groote crisis
 der suikercultuur van 1883 voor ogen houdt. Hadden de
 suikerplanters toen ook geredeneerd zooals nu zoovele thee-
 planters doen, dan was er van onze Indische suikercultuur
 niets terecht gekomen. Maar niet aldus! De suikerplanters
 werden wakker geschud, de bakens verzet naar het getij
 „het moest”. Door intensieve grondbewerking en oordeel-
 kundige bemesting en door nauwkeurige selectie werd de
 opbrengst per bouw verdrie- vierdubbeld. „Laten onze thee-
 planters zich dat voorbeeld ten nutte maken en met de
 tanden op elkaar bij zich zelven zeggen „het moet”. De kost-
 prijs moet omlaag gebracht worden om winst te kunnen
 maken, om te kunnen blijven leven. De marktprijs is de
 toonaangever voor den kostprijs; niet andersom. De planter
 moet bezuinigen naarmate de marktprijs valt en het is fout
 en vernietigend voor den planter en voor de cultuur in haar
 geheel, als er geredeneerd wordt: de marktprijs moet zich
 stellen naar den kostprijs!” — Als derde bijdrage noemen
 we het vervolg der artikelenreeks van den hr. Th. op de
 Coul: Onze Indische cultures in 1921 en hare vooruitzich-
 ten voor 1922. Schr. onderwerpt nu het artikel koffie aan
 eene beschouwing. Daar de totale Ned.-Indische oogst nog
 geen 6% der wereldproductie bedraagt, oefent het Indische
 aanbod weinig invloed uit op de marktstemming, die het
 karakter droeg der algemeene malaise. Niettemin zouden
 onze Indische koffieproducenten in 1921 nog met eenige
 winst hebben kunnen werken, wanneer niet verschillende
 factoren (lage oogst-cijfers, abnormale weersgesteldheid en
 ziekten der koffieplant) de financieele resultaten ongunstig
 hadden beïnvloed. Schr. acht de vooruitzichten voor 1922
 evenwel niet onbevredigend.

Vrije Arbeid.

De directeur van den gemeentelijken woningdienst te Se-
 marang, J. J. G. E. Rückert, schrijft in het April-Nr. een
 artikel „Waarom Semarang geen huurcommissie noodig
 heeft”. In Semarang is dank zij de groote uitbreiding van
 het aantal woningen in het laatste decennium van gemeente-
 wege (de namen van Dr. de Vogel, H. F. Tillema, D. J. A.
 Westerveld en D. de Jongh Wzn. zijn daaraan onafschei-
 denlijk verbonden) van een woningnood geen sprake; daar-
 door is een kunstmatige huuroproëring voorkomen en een
 huurcommissie overbodig geweest. Dit is — in enkele woor-
 den — de strekking van het, door illustraties verduidelijkt,
 artikel van den hr. R.

Het Bijblad van bovengenoemd tijdschrift „Nieuw Indië”,
 orgaan van het comité van dien naam, bevat een bijdrage
 „De opzet der Universiteit van Ned.-Indië”, rapport der
 commissie, in het leven geroepen door het Bestuur van het
 2e Koloniaal Onderwijs Congres. Het is de commissie wen-
 schelijk voorgekomen zich niet bezig te houden met onder-
 deelen van hooger onderwijs, die reeds min of meer in
 het stadium van uitvoering zijn gekomen, doch zij be-
 paalt zich in het rapport tot wat haars inziens de kern der
 zaak uitmaakt, de inrichting der faculteit, die men ge-
 woonlijk als „cultuurwetenschappelijke faculteit” aanduidt,
 maar die zij, in aansluiting aan de Nederlandsche termino-
 logie, liever de „letterkundige faculteit” noemt. Onze plaats-
 ruimte laat niet toe dit ongetwijfeld hoogst belangrijke rap-
 port op den voet te volgen, maar we bevelen hen, die in
 het onderwerp belangstellen, met aandrang aan er kennis
 van te nemen.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 16. Mededeelingen van het Departement
 van Landbouw, Nijverheid en Handel. No. 14. Cijfers ten
 behoeve van de cultuur van de gadingdwerfklappers, door
 Dr. I. Boldingh (met ill.). Het zure bibitrot bij het suiker-
 riet. Een verweer, door C. A. H. von Wolzogen Kühr. — The
 oil encyclopedia (bespreking), door Prof. Dr. L. Rutten. —
 Verslag omtrent de Gouvernements Kinaonderneming over
 het vierde kwartaal 1921. — Het bodemvraagstuk in de
 tabakscultuur. — In- en uitvoer van Java en Madoera. —
 Kultuurberichten (Importeer geen oliepalmsaden. — Ma-
 chinale landbouw in Suriname). — Kleine mededeelingen.
 — Verkeerswezen. — Financieele berichten en verslagen.

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.
 Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
 Inbraakvrije bewaarkuis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
 W. RIJSENB. GEN. 311

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting.

— De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft re-
 cente literatuur over vezelstoffen, bodemvraagstukken, plan-
 tenziekten en -plagen.

De Indische financiën.

Onder dit opschrift het eerste gedeelte eener beschouwing
 van den hr. H. Ch. G. J. van der Mandere in het April-Nr.
 van de Economist. Aan de hand van deskundige schrijvers
 meent schr. dat er, ten opzichte der Ind. financiën, geen
 sprake is van een hopeloze situatie, mits men de gemaakte
 fouten (speculatie van de Ind. Regeering op de hooge pro-
 ductieprijsen, met de Indische welvaart als inzet, enz.) wil
 erkennen en allen te zamen het noodige willen doen om voor
 betere verhoudingen zorg te dragen. „De toestand is ernstig
 maar niet hopeloos, kan men van Indië zeggen, met een
 variant wat thans in Weenen geldt, waar men onder den
 indruk van de steeds dreigende economische ineenstorting
 tot een luchthartig cynisme is gekomen. Als..... men dien
 ernst maar wil zien en de noodzakelijkheid van bezuiniging
 op de uitgaven wil erkennen in een tijd, dat het onmogelijk
 moet heeten de inkomsten der kolonie te verhoogen. Want
 deze inkomsten moeten in Ned.-Indië in hoofdzaak steeds
 worden opgebracht door één en dezelfde kleine groep van
 Europeesche nijverers..... die bovendien voor het overgrote
 deel eene periode van malaise doormaken, welke een ont-
 heffing van lasten behoeft.”

De Indische Post.

Op de volgende stukken in No. 16 (van 18 Maart) zij de
 aandacht gevestigd. Het beheer van de Indische geldmid-
 delen, door J. F. L. — Onze Deli-planters, door B. — De
 hondsdolheid (dood aan de kamponghonden), door Dr. E.
 H. H. — De wajang poerwa, door C. Deen.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 3. Huisvesting in Indië (vervolg), door
 N. — De pers in Indië, door een „Insider” (geïllustreerd
 artikel naar aanleiding van het vijfjarig bestaan van het
 persbureau „Aneta” te Weltevreden). — Uitbreiding van
 de handelsbetrekkingen tusschen Ned.-Indië en Australië. —
 Zijn doel bereikt (vervolg), door Th. J. A. Hilgers.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

No. 38. Landbouwvoorlichting in de Philippijnen, door
 D. N. — Rubbervpakking in matten. — Rubberplanters-
 zwakheid, door J. E. — Practisch bodemonderzoek, door
 Oeij Tiau-wok (vervolg). — Een nieuwe graansoort, door
 D. N. — Een nieuwe vezelstof ontdekt. — Radioactieve mest-
 stoffen. — De Nederlandsche theemarkt in 1921. — Verslag
 omtrent de Gouvernements Kinaonderneming over het vier-
 de kwartaal 1921. — De afschaffing der Poenale Sanctie.
 — De cocosnootcultuur op Ceylon in 1921 en wat daarmede
 verband houdt. — Bloementeel. — De duurte en de tuss-
 schenhandel. — Landbouwendwijs in de Philippijnen. —
 Een nieuw middel tegen pest en andere infectieziekten. —
 Vitaminen.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van deel 62, afl. 1. Het Cholesterine-
 gehalte van het bloed in Indië, door C. D. de Langen. —
 De aetiologie der levercirrhose, door A. E. Sitsen. — Ma-
 gelang geen malaria-vrije plaats, door Dr. G. F. van Laaren.
 — Een geval van encephalitis lethargica, door A. C. van der
 Togt. — Uit de jaarverslagen van den militair geneeskundi-
 gen dienst te Soemba in 1919 en 1920, door A. Kuiper.

De Vrijheid.

In het Nr. van 19 dezer een artikel (dat in een volgend
 Nr. vervolgd zal worden voortgezet) over de werkstakingen
 in de Javaansche suikerindustrie in 1920. Schrijver, de hr.
 H. Ch. G. J. van der Mandere, zoekt de oorzaak dier stak-
 kingen niet in ontevredenheid der bevolking over door de
 industrie gemaakte groote winsten (zooals een Regeerings-
 publicatie het doet voorkomen), doch vermeldt andere re-
 denen, o.a. het feit, dat in 1920 het staken min of meer in
 de lucht zat. — Hetzelfde Nr. bevat nog een en ander over
 „De Pithecanthropus” (het vraagstuk der afstamming van
 den mensch). Sedert de Nederlandsche arts Dubois in 1891
 te Trinil op Java fossiele beenderen vond van een wezen,
 dat door bouw van dijbeen en schedel aan een mensch, doch
 ook wel aan een aap deed denken, is dit vraagstuk steeds
 actueel gebleven, al is men er niet veel verder mede ge-
 komen.

De Reflector.

Het Nr. van 11 Maart brengt het portret (met waardeer-
 rend bijchrift) van een bekend Javaansch letterkundige te
 Soerakarta, Ki Padmasoesastra, die als schrijver van ver-
 schillende werken zeer wordt gewaardeerd door het Ja-
 vaansch lezend publiek. De thans 84-jarige was indertijd
 ook redacteur van het eerste Javaansche blad „Bromartani”
 en later van „Djawi-Kando”.

In het Nr. van 18 Maart beschrijft J. P. K. een drielid-
 oude zeldzame Bataviasche drukjes, van 1668 en '69, welke

Commanditaire Bank- en Handelsvereniging

VISSER & Co.,

's-GRAVENHAGE - Thomsonlaan 51.

Tel.-adres: COBAVICO. Tel. Nos. M. 3930 en M. 3931.

Postcheque- en Gironummer 47262.

Verricht alle Bankzaken.

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
 HYPOTHEKEN ASSURANTIËN SPAARKASSEN

Wissel In- en Verkoop. Credietbrieven. Telegrafische Uitbetalingen.	<h2>Hollandsche Bank voor West-Indië</h2> <p>Heerengracht 252 AMSTERDAM Telefoon N. 3290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA</p> <p>Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.</p>	Incasseeringen. Handelsinformaties. Rembours- en Document-Credieten.
--	---	---

onlangs door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen zijn aangekocht, blijkbaar voor zeer hoogen prijs. Uit bibliographisch oogpunt verdient het stellig toejuiching, dat „deze uiterst goed geconserveerd gebleven exemplaren, na een rondzwerving van 252 jaar, wederom op de plaats hunner geboorte zijn teruggekeerd.” — Glanor geeft in hetzelfde Nr. het slot van zijn „Omdolingen in en om Coen's oude veste.”

Holland-Instituut aan de Universiteit te Frankfurt.
 In No. 15 van de „Deutsche Uebersee-Zeitung”, een weekblad met veel en mooie illustraties in koperdiepdruk, schrijft Prof. Dr. M. J. van der Meer een artikel, teneinde meer bekendheid te geven aan het Holland-Instituut als onderdeel van de Universiteit te Frankfurt. Het doel dezer instelling is de Duitschers gelegenheid te geven Nederland en zijn kultuur van wetenschappelijk zoowel als van praktisch standpunt te bestuderen. De schrijver, directeur van het Instituut, zegt o.a. „In den Kolonien waken soveel den wetenschappelijken Forscher als dem Mann der Praxis lockende Aufgaben auf jedem Gebiet. Sowohl vom praktischen als vom wissenschaftlichen Standpunkt ist eine Einbeziehung des Studiums von Holland und seinen Kolonien in den Universitäts-Unterricht ein Zeiterfordernis.”

Archief Suikercultuur in Ned.-Indië.
 Afl. 52 van jaarg. 1921 bevat artikelen van P. Coops en Mr. J. J. Tichelaar omtrent de nieuwe zegelverordening en in verband met grondhuurecontracten. — No. 2 van jaarg. 1922 een kort woord ter nagedachtenis van den hr. F. R. Böhlting, in leven hoofdafdeelingsschef bij het Proefstation voor de Java-Suikerindustrie te Semarang. Aan het slot een opgave der in het „Archief” opgenomen verhandelingen van zijn hand. — No. 3 vervolgt de bespreking van het Rapport der Suikerenquête-commissie. — In dit Nr. ook een kort overzicht van een artikel van L. E. Baissac in „Sugar News” (1922, No. 1), die gedurende 2 maanden op Java verbleef ter bestudering der suikerindustrie en -fabricatie. Schr. is met een en ander ten hoogste ingenomen; hij besluit met een woord van hulde voor de „beminnelijkheid en gastvrijheid” der Nederlanders op Java.

Stuyters' Monthly.
 De keurig geïllustreerde April-afl. bevat ten eerste een artikel van den hr. P. A. Hill over de rijstcultuur. — 2. Een zeer fraaie afbeelding van the „Dasar” of Zandzee, de oude krater van het Tenggergebergte (met uitvoerig onderschrift). — 3. Mevr. Mr. V. Moens-Zorab beschrijft verschillende figuren van den wajang. — 4. De hr. H. A. B. Bünnemeijer vervolgt zijn beschouwing „Along Gowas' unbeaten paths”. — 5. Een drietal interessante foto's (met beschrijving) van typen uit Habinsaran. — 6. Beschrijving van eenige oudheden van Hollandschen oorsprong te Makassar, door V. I. van de Wall.

Indisch Bouwkundig Tijdschrift.
 In de Nrs. 2 en 4 van jaarg. 1922 vervolgt de hr. L. Kailola zijn belangrijke artikelenreeks: Assainering van de Afdeelingshoofdplaats Tjilatjap. — In No. 3 het slot der voordracht van ir. H. W. Jonkhoff: Het mechanisch transport in verband met het wegvraagstuk in Ned.-Indië.

Javaansche spraakkunst.
 Bij de N. V. Boekhandel Visser en Co. te Weltevreden is verschenen het eerste deel van den tweeden druk van het werk: Spraakkunst en taaleigen van het Javaansch, door J. Kats en M. Koesrin. De schrijvers geven in dit deel alleen een groot aantal eenvoudige verhalen, welke een overzicht inhouden van de meest voorkomende zinsconstructies, woordgroepen, enz. Het tweede deel zal, volgens het Voorbericht, een volledig beeld van de spraakkunst met vele voorbeelden ter opheldering en toepassing van de regels bevatten. Daarop volgen nog een 3e en 4e deel met oefeningen, lijst van woorden en uitdrukkingen, enz., voorkomende in de vorige deelen.

Locale Belangen.
 De hr. J. W. Duys, directeur van Locale Werken in het Cultuurgebied der Oostkust van Sumatra, schrijft in de afl. van 16 Maart over den aanleg van wegen en stelt daarbij de gemeente ten voorbeeld, welke in het bezit is van een tamelijk uitgebreid net van geasfalteerde wegen. — In de rubriek Decentraliana vindt men de besprekingen over het verworpen Regeeringsvoorstel tot wijziging van de Huurcommissie-ordonnantie in den Volksraad.

Een oordeel over N.-I. Copra in Scandinavië.
 In Cerealia van 17 Jan. komt een oordeel voor over Ned.-Indische copra, cocosolie en cocoskoeken, hetwelk oorspronkelijk overgenomen is uit de rapporten van den hr. De Cock-Buning, betreffende de handelsbetrekkingen tusschen Ned.-Indië en de Scandinavische rijken. In verband met deze be-

oordeeling bevat het Nr. van 24 Jan. van genoemd orgaan het navolgende.

Het is juist, dat de laatste jaren copra van Java is afgevoerd, welke soms van kwaliteit minder was dan de gemiddelde Ceyloncopra. Ook is het juist, dat de Java-cocosolie soms slecht verpakt is, terwijl voorts niet ontkend mag worden, dat somtijds cocoskoeken van Java verzonden zijn, welke oud, aangevreten, beschimmeld en ranzig waren. Dit alles is juist, maar het is onjuist, hiervan de oorzaak te zoeken bij het Javaproduct, resp. de grondstoffen, die bij behoorlijke behandeling aan alle redelijke kwaliteitseischen kunnen voldoen en in geen enkel opzicht bij Ceylon-leveranties behoeven achter te staan.

De fout ten deze schuilt bij de handelaren en de „gelegenheids-exporteurs”, en — niet het minst — bij de op Java gevestigde vertegenwoordigers der Scandinavische firma's zelf, die in de latere oorlogsjaren en daarna alles hebben gekocht, dikwijls zonder kennis van zaken en in alle gevallen zonder zich om herkomst, bereiding of kwaliteit te bekommeren. Indien men zich uitsluitend gewend had tot de Java-exporteurs van den ouden stempel, of, nog beter, tot de te goeder naam en faam bekend staande Europeesche Javafabrikanten, dan zouden de thans tot uiting komende onaangenaamheden geheel zijn voorkomen, en is het daarmee ook duidelijk, dat de oorzaak der ondervonden decepties tot heden nog altijd gezocht wordt op een plaats waar ze niet ligt.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers.
 No. 11. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeling Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Regenwaarnemingen op de tabaksondernemingen ter Sumatra's Oostkust in 1921. Samengesteld door E. H. Gerritsen. (Mededeelingen van het Deli Proefstation te Medan, 2e Serie, No. XXII).

Dessabanken, door J. Th. Obdam, met Naschrift van J. Uden Masman. (Blaadje voor het Volkscredietwezen, 15 Maart 1922).

De uitvoer van Java en Madoera gedurende 1921 (vervolg). (Korte Berichten voor Landb., Nijverh. en Handel, 9 en 16 Maart 1922).

Selectie en uitdunning. Lezing gehouden ter vergadering van de Rubberplanters Vereeniging op 25 Nov. 1921, door J. R. Harmsen. (Publicaties Ned.-Ind. Landbouw-Syndicaat, 15 Maart 1922).

De Oost-Indische Archipel. Aardrijkskunde van Ned.-Indië voor de lagere school, door A. L. C. Beekman. Zesde druk. (Groningen—Den Haag, J. B. Wolters).

Beknopt leerboek der geschiedenis van Ned. Oost-Indië, door A. J. Eijkman en F. W. Stapel. 3e geïllustreerde druk. (Groningen—Den Haag, P. B. Wolters).

Suriname.

Het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer over het wetsontwerp tot vaststelling van de Surinaamsche begroeting voor 1922 is, zooals te verwachten was, geen opwekkend stuk. Neen, erger. Het is een bedroevend stuk, omdat er uit blijkt, dat er in onze Senaat leden zitten, die van onze kolonie zoo goed als niets weten, wat hen niet belet een grooten..... mond op te zetten.

„Door enkele leden werd herinnerd aan het tusschen den heer Arntz en den Minister van Koloniën op 31 Januari in de Eerste Kamer gevoerd debat aangaande de toekomst van Suriname. Volgens hen zou Suriname zijn te beschouwen als een blok aan het been van het moederland en dringt de vraag dan ook meer naar voren, of het niet in het belang zoowel van de kolonie als van Nederland de voorkeur verdient Suriname aan de eene of andere mogendheid, b.v. Amerika of Engeland, over te doen. Van verkoopen behoeft geen sprake te zijn; dit zou strijden met de hedendaagsche begrippen. Een land met zijne bevolking te verkoopen zou niemand willen, maar wanneer de Surinaamsche bevolking overdracht der kolonie aan Amerika of Engeland niet onwelgevallig zou zijn — en hieraan behoeft volgens deze leden niet te worden getwijfeld — dan zou die overdracht volstrekt niet in strijd met onze waardigheid zijn, zooals de Minister in deze Kamer opmerkte.”

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geregeldde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen.”

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*.)

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige drijfveren, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid.”

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*.)

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin.”

(Top Naef in *De Amsterdammer*.)

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen.”

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*.)

Uitgave van „Hadi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 474 & 475

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via Southampton, Genua, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA.

HADI- POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
Nobelstraat 20 - Den Haag
Telef. H. 475.

Hoofdepôt van de uitgaven van het
„Java-Instituut” en van „De Commissie voor
de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook
Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in
Oostersche Werken.

VERSCHEENEN:

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

Alleen gebonden verkrijgbaar,
bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche
grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op syste-
matische wijze in het wezen der Javaansche danskunst
inleidt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van
Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool
te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Bekso-Wiromo”, waar-
door de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis
maakt met de elementaire bewegingen van den Javaan-
schen dans.

PAS VERSCHENEN:

Levensschets van Dr. Wahidin Soedirohoesodo

door S. SURYANINGRAT.

Prijs: f 0.40.

De Serie

Levensschetsen van vooraanstaande Indonesiërs

bedoelt op beknopte en populaire wijze de jongere
Indonesiërs en ook het Hollandsche volk bekend te
maken met het leven en werken der Indonesische
voormannen.

Over de „Levensschets van Pangéran Noto Dirodjo”
door S. Suryaningrat schreef *De Haagsche Post*:

„... Deze levensschets van een der meest uit-
nemende Indische edellieden is door den heer Surya-
ningrat geschreven met een voorbeeldige voornaamheid.
Liefde, eerbied en wijsheid voelt men achter de zinnen,
maar zij zijn door een natuurlijken eenvoud zoo be-
toemd, dat alle rethorische verheerlijking is vermeden.
En zelfs als men hier en daar merkt, dat het vuur
onder de asch smeult, wanneer aan den edelen Indonesiër
door den Nederlandschen ambtenaar onrecht is aan-
gedaan, weet de biograaf een toch zoo begrijpelijk fel
woord in te houden.

Over de „Levensschets van Mas Atmodirono” door
R. van Sandick schreef *De Hollandsche Revue*:

„... Opgenomen in de serie „Levensschetsen van
vooraanstaande Indonesiërs”, moet men ook dit boekje
een groote beteekenis geven, omdat door zijn verschijning
de Westering, die nog zoo zonderling over Indië en
zijn bewoners denken kan, kennis kan maken met een
der uitnemende mannen van de inheemsche maatschappij”.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOOON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

Hoffverantwoord.

□ □ DROGERIEN □ □ CHEMICALIËN □ □
□ DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □ □
□ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

Wij zouden hier willen vragen: hoe zijn de hee-
ren aan de wetenschap gekomen, dat de overdracht
de Surinaamsche bevolking niet onwelgevallig
zou zijn? En voorts, hoe weten zij, dat Amerika of
Engeland bereid zou zijn „het blok aan het been”
over te nemen? Weten de heeren niet, dat *Britsch
Guiana* in zeer moeilijke omstandigheden verkeert,
die de hulp van het moederland dringend noodig
maken?

Het is toch werkelijk meer dan tijd, dat er een
eind komt aan het gebazel over den verkoop of de
overdracht van de kolonie.

Gelukkig waren er verschillende leden die an-
ders oordeelden dan de „eenige leden”.

„Hoewel moet worden toegegeven, dat de toe-
komst van Suriname zich op het oogenblik alles
behalve bemoedigend laat aanzien, geeft dit geens-
zins het recht om te spreken van een blok aan het
been van het moederland, noch om aan te dringen
op losmaking van den band met Nederland en over-
dracht van Suriname aan een of andere mogend-
heid. De gedachte van eene overdracht aan een
ander achten zij volstrekt verwerpelijk. Zelfs als
men het hatelijk denkbeeld van verkoopen geheel
uitsluit, dan toch bevat de aanbeveling niets meer
of minder dan het losrukken van een stuk Neder-
land, dat, ondanks de vreemde elementen, die de
gemeenschap daar in zich heeft opgenomen, een
onmiskenbaar Nederlandsch karakter draagt, door
de sterkst denkbare banden van taal en godsdienst
vastgehecht aan het moederland. Aan de ingenom-
menheid van Suriname's bevolking met eenen der-
gelijken maatregel meenden zij, dat zeer stellig wel
moet worden getwijfeld. Immers, die bevolking ge-
voelt zich een Nederlandsch volk en vervreemding
zou voor haar eene krenking van hare nationaliteit
zijn. Het gaat, van Nederland's zijde, hier niet al-
leen om zijne waardigheid tegenover derden, maar
ook om zijne moreele verplichting in den eigen
kring, om saam te houden wat saamgegroeid is. De
onderstelling, dat een andere staat meer voor Su-
riname zou doen dan Nederland deed en nog doet,
mist volgens hen elken redelijken grond.”

Wij kunnen hier het flinke, zaakkundige betoog
van de „verschillende andere leden” niet overschrij-
ven. Daaruit alleen nog dit:

„Het particulier initiatief is nu het eerst aan het
woord. Dat de tegenwoordige omstandigheden over
de gansche wereld tegen eene krachtige uiting van
dat initiatief een beletsel opleveren, behoeft nau-
welijks te worden gezegd, doch dat er in algeme-
nen zin onmacht zou zijn van Nederland, dient be-
slist te worden weersproken.”

Geraagd werd, waarom indertijd aan een Ame-
rikaansche combinatie, die concessie verzocht voor
den aanleg van een spoorweg naar de goudvelden,
deze vergunning is geweigerd. Is dit geschied uit
vrees voor Amerikaanschen invloed?

Zoo ja, dan achtte men zoodanige vrees toch wel
sterk overdreven.

Het is ons niet duidelijk welke aanvraag om con-
cessie hier bedoeld is.

Gezien den financieelen toestand, werd de vraag
gesteld of het niet gewenscht is de exploitatie van
den Lawa-spoorweg te staken.

Een der leden zou gaarne nader worden ingelicht
aangaande het tusschen den minister en den gou-
verneur bestaande meningsverschil inzake de kolo-
niale financiën.

Geraagd werd of de minister zich reeds een oor-
deel had gevormd aangaande de laatste voorstellen
van den gouverneur.

Men wenschte intusschen den minister te steu-
nen tegen den op hem van uit Suriname uitgeoefen-
den drang tot opdrijven der uitgaven.

Naar aanleiding van een bericht in de dagbla-
den, dat kort geleden sinaasappelen uit Suriname
naar Nederland zijn verscheept zonder gedurende
den overtocht in koelruimten te zijn bewaard, werd
gevraagd, of deze vruchten bij aankomst zoodanig
van aard waren, dat zij voor den handel geschikt
konden worden geacht. Was dit inderdaad het ge-
val, dan meende men, dat de cultuur dezer vruch-

C. P. A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat. 177

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen

Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Firma AUG. SAVELKOUL

Heerenkleeding naar Maat

Indische Uitrustingen

BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.

Vraagt geillustreerden Catalogus

ten eene goede toekomst tegemoet ging wegens de
verminderde transportkosten. Voor Suriname zou
dat van groot belang zijn.

Nog werd door een lid gevraagd, of het tot hem
gekomen gerucht waarheid bevat, dat de huidige
gouverneur zich slechts voor twee jaren heeft ver-
bonden het bestuur der kolonie op zich te nemen.

Ten slotte willen wij opmerken, dat door geen
lid werd aangedrongen op de publicatie van de
stukken betreffende de Westgrens van Suriname.

De begrooting voor 1922 is hier nog niet afgedaan
en reeds is in Suriname de begrooting voor 1923
aan de Koloniale Staten ingediend.

Twee begrootingen zouden voor onze lezers te
machtig zijn. Op de tweede komen wij in ons vol-
gend nummer terug.

De gouverneur heeft tot de Kolon. Staten de vraag
gericht, of op de sterk gestegen uitgaven van het
drukkerwerk der Koloniale Staten niet bezuinigd zou
kunnen worden door de thans uitgegeven wordende
Handelingen te vervangen door een analytisch ver-
slag, gelijk dit bij de groote gemeenteraden in Ne-
derland in den regel wordt uitgegeven.

Voor het denkbeeld dat de gouverneur in over-
weging geeft, is onzes inziens alles te zeggen, meent
De West. De parlementaire breedsprakigheid hier
ook in Suriname welig en vaak wordt uitgeweid
over dingen, die al heel weinig ter zake afdoen,
zoodat het waarlijk niet noodig is om al die breed-
sprakigheid in extenso te „vereeuwigjen.” Een kort
samengevat verslag van het verhandelde zal o.i. de
Handelingen aantrekkelijker maken dan zij thans
zijn.

„De West” van 3 Maart schrijft:

Met bekwamen spoed is in Britsch Guyana het
voorstel van het Gouvernement aangenomen, strek-
kende om de suikerplantages financieel te helpen
te komen. De Gouverneur wees bij de behandeling
van het voorstel op het feit, dat eenige plantages
reeds ten gevolge der crisis gesloten waren en op
de schromelijke gevolgen, die het zou hebben voor
de kolonie, indien meerdere plantages dit voorbeeld
zouden volgen. De te verleenen voorschotten aan
de plantages zullen gaan tot een maximum van 10
dollars per ton geproduceerde suiker. De rente be-
draagt 6 pct. Het geld wordt door Bankinstellingen
verschafft, onder waarborg van het Gouvernement.

„De West” van 17 Maart verneemt, dat het draad-
loos station te Albina, opgericht door de onderne-
ming Tiffany, zal worden overgenomen door het
Gouvernement.

Bij de stemming ter verkiezing van vijf leden
der Koloniale Staten, werden in totaal 1090 stem-
men uitgebracht, waarvan 866 te Paramaribo.

Bij opening der bussen bleken 39 briefjes van
onwaarde, zoodat het aantal geldige stemmen 1051
bedroeg.

De volstrelkte meerderheid, noodig om gekozen
te worden, bedroeg alzoo 526 stemmen.

Verkozen zijn de heeren A. A. Dragten (545 stem-
men), P. A. May (571), R. D. Simons (887) en S. D.
de Vries (680).

Ter vervulling van den vijfden zetel zal herstem-
ming plaats vinden tusschen de heeren R. A. P. C.
o'Ferrall en D. S. Huizinga, die respectievelijk 487
en 481 stemmen behaald hadden.

De verkiezingscampagne in een deel van de Su-
rinaamsche pers was geen verkwikkelijke lectuur.
Verkiezingsliteratuur is nergens hartverheffend
maar in een kleine kolonie, waar allen elkaar ken-
nen, doet het felle geschrijf onaangenaam aan.

Wij waren juist door de Surinaamsche kranten
heen, toen wij in de „N. R. Gl.” van 21 April een
particuliere correspondentie uit Tokio in handen

Gevraagd in alle plaatsen

DAMES met eenige aanleg voor Teekenen of Schilderen
om in ons eenvoudig Batikschilderen en Lintrikwe-
les te geven en onze batikverven en toebehooren te
verkoopen.

Firma TENZER, telefoon 4229, Fabriek van Batik-
verven, opgericht 1887, Noordeinde 139b. Den Haag.

F. P. JANSEN - Rijksweg 135 - Telefoon (Haag) KIEVIET 562 - WASSENAAR

GROOTE VOORRAAD IN:

UNITED STATES
MICHELIN
GOOD-YEAR
FISK e.a.

AUTOBANDEN

kregen, die aldus aanvangt: „Humor is een algemeene trek van het Japansche volk en het is humor van de beste soort. Het is vaak een genot, de Japansche perspolemieken te lezen, want hoe heftig de tegenstanders ook tegen elkaar uitvaren, hun twistgeschiedenis kenmerkt zich steeds door elegante geestigheden, die zelden in grofheid ontaarden. De zin voor humor schijnt hen niet te verlaten, zelfs in de ernstigste oogenblikken.”

De temperatuur zal toch geen beletsel zijn voor onze collega's in Suriname om Japan na te streven.

In alle landen maakt men zich op om het Paasfeest te vieren. Onder hen, die door het hoofdbestuur der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunde voor dit doel zijn aangewezen, behoort ook professor Flu te Leiden. De verdere voorbereiding en uitvoering der plannen werd opgedragen aan prof. van Loghem (voorzitter), dr. Aldershoff (onder-voorzitter), dr. Wolff (secr.-penningm.), prof. Flu en prof. Kuyver.

Curacao.

Venezuela.

In de *Curacaosche Courant* worden de eigenaars der in 1907 en 1908 door Venezuelaansche kustwachtters aangehouden en opgebrachte Nederlandsche vaartuigen „Justicia”, „Peulope”, „Estela”, „Carmita” en „Marion” of hunne rechtverkrigende opgeroepen om zich bij den gouvernements-secretaris aan te melden.

De Gouverneur in Venezuela.

Niet minder hartelijk dan Gouverneur Helfrich, werd Mr. Brantjes in Venezuela ontvangen. De Venezolaansche Pers betreurt het alleen, dat het kort oponthoud een breder ontplooiën van een schitterend feestprogramma onmogelijk maakte.

Toch heeft het bestuur van Venezuela alles gedaan om uitdrukking te geven aan de hartelijke verhouding tusschen Nederland-Venezuela en Curacao.

Grl. J. V. Gomez is den dag van aankomst van den Gouverneur uit de badplaats San Juan de los Morros met groot gezelschap naar Maracay vertrokken, om in zijn residentie Zijne Excellentie plechtig te ontvangen. Deze ontvangst had den volgenden morgen om half negen plaats. 's Avonds te voren was den Gouverneur een diner en bal aangeboden, waaraan echter Grl. Gomez geen deel nam.

Na ontvangst bij Grl. Gomez reed het gezelschap naar de heerlijke plantage *Las Delicias*, het militaire kamp *Los Hangares* en naar de veestallen *La Trinidad*, waarna de Gouverneur en gezelschap doorreisde naar Caracas. De Gouverneur legde een bezoek af bij den Venezolaanschen Minister van Buitenlandsche Zaken, die Z. Exc. den eerewijn aanbod onder een hartelijke toespraak. Daarna werd het *Casa Amarilla* en de verschillende Departementen van Staat bezocht en had een fijn diner plaats, aangeboden door den Gouverneur van Caracas.

In La Cuaira werd den Gouverneur plechtig uitveleide gedaan, waarbij de muziek speelde.

(A. d. C.)

Salarisverhoging.

Een groot verschil met het voorstel van den vorigen Gouverneur is, dat thans geen rekening wordt gehouden met de omstandigheid, of een ambtenaar „gezinshoofd” is of niet. De Gouverneur meent deze onderscheiding niet te moeten handhaven, omdat hij van oordeel is, dat loon naar arbeid moet worden betaald en dat niet het inkomen door de overheid naar de behoeften van den ambtenaar moet worden geregeld.

De voorgestelde salarissen worden voor de toekomst voldoende geacht. Ambtenaren die thans, met inbegrip der duurttoeslagen meer verdienen dan het voorgestelde salaris, zullen in afwachting van de normalisatie der prijzen van de noodzakelijke levensbehoeften duurttoeslagen ontvangen.

Zelfs heeft de Gouverneur bij het voor 1923 aangevraagde bedrag van f 525.000.— er op gerekend, dat de duurttoeslagen mogelijk nog zullen moeten worden verhoogd.

Wij geven hier eene vergelijking der aanvangsbezoldiging in de nieuwe en oude regeling:

	Nieuw voorstel	Niet-Gezinshoofden	Voorstel—Helfrich Gezinshoofden
Directeur Strafgewangenis Curacao	f 1500.—	f 1380.—	f 1620.—
Opzichter O. W.	1800.—	1920.—	2280.—
Adjunct-Commissies	2700.—	2640.—	3120.—
Inspecteur van Politie	3900.—	3120.—	3720.—
Landbouwkundige Gouvern.-Geneeskundige Hoofdcornmissies	4500.—	3720.—	4500.—
Directeur v. h. Postkantoor	3900.—	3720.—	4500.—
Inspecteur der belastingen Koloniaal Ontvanger			
Havenmeester en Loods			

Vaste salarissen.

Directeur O. W.	7200.—	6600.—	8100.—	7600.—	9300.—
Inspecteur v. h. Onderwijs	8400.—	5640.—	7200.—	6600.—	8400.—
Gezagh. Boyenw. eilanden					
Gouvern.-Inspecteur	8400.—	6600.—	8100.—	7600.—	9300.—
Directeur Openbare Gezondheidsdienst					

In beide stelsels wordt voor academische opleiding f 1800.— meer betaald.

Inkomsten.

Het totaal bedrag der inkomsten over 1921 heeft bedragen f 1.638.296.—, d. i. bijna f 400.000.— boven de raming.

Onjuist!

Bij de behandeling der Surinaamsche begrooting voor 1922 heeft de heer van Vuuren o. m. dit gezegd: „Op Curacao heeft de Raad nu een advies uitgebracht, dat een overgroot deel der uitgaven ten laste van Nederland brengt, maar dat de kolonie daarover toch zou willen laten beslissen. Dat stelsel zou onmogelijk zijn.” Inderdaad — men is geneigd met die laatste opmerking in te stemmen. Maar in het „advies” van den K. R. hebben wij het aangeduide stelsel te vergeefs gezocht.

De K. R. wil ten laste van het Moederland brengen, behalve de kosten van den Gouverneur en die van land- en zeemacht, gelijk thans ook geschiedt:

1. de kosten der verbinding tusschen de eilanden;
2. de uitgaven voor eeredienst en onderwijs;
3. alle uitgaven voor proefnemingen en maatregelen ter verbetering van den economischen toestand — voor zoover niet door den Kolonialen Begrotingswetgever gewenscht.

Over de waarde van dit stelsel spreken wij nu niet, maar het is geenszins wat de heer van Vuuren ervan vertelt.

Kan er eene vergissing zijn met wat in het Belastingsherzieningsrapport staat als conclusie IV: „De Koloniale Raad dient te worden gehoord omtrent uitgaven voor de economische opheffing, welke uitgaven ten laste van het Moederland dienen te komen”? De K. R. is aan deze bewering onschuldig. Maar ook dit is een ander systeem dan de heer van Vuuren aanhaalt. Begrijpen wij de commissie goed, dan wil zij juist het Moederland laten beslissen na het advies van den K. R. ingewonnen te hebben.

De verhoging der loodsgelden.

De Memorie van Antwoord is verschenen. De Gouverneur vrees niet, dat de stoomschepen, die thans de haven aandoen, die zullen vermijden ter wille van eene verhoging van het loodsgeld, dat nu buitengewoon laag is.

Bezuiniging alleen is niet voldoende, belastingverhoging moet daarmee hand aan hand gaan. Kaden, opslagplaatsen, enz. zijn wel grootendeels particulier eigendom, maar vergeten mag niet worden, dat de kolonie aan de verbreding van den havenmond groote sommen heeft ten koste gelegd.

Curacao een vrijhaven, zou het opheffen der loodsgelden niet met zich brengen.

Bij de raming der opbrengst is rekening gehouden met de vrees, dat ten gevolge van de algemeene malaise de scheepvaart en wel speciaal de zeilvaart, af zal nemen.

Wafelfabriek · Dessertwerken
D. L. SCHEEPMAKER
HAAG (Holland).

Iets voor Fijnproevers.

Vraagt bovenal

SCHEEPMAKER's Fijne Wafels en Dessertwerken

SCHEEPMAKER · HAAG

BESCHIKBAAR.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902.

Tagore's Opvoedingsidealen

door NOTO SOEROTO

Met 5 illustraties

Prijs . . . f 2.20

Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster

. . . Een boekje, als een vreemde bloem, waaraan wondere geuren ontzweven, deze Idealen van Tagore over opvoeding, in het stille woudheilgdom van Shanti Niketan opglanzend, dat stille oord, waar de vrede zelve schijnt te wonen. Er ruischt iets in deze idealen, als de melodie van een lied, in vreemde taal gezongen, dat heel uit de verte tot ons komt, ons dwingt tot stilstaan, tot luisteren; dat ons ontroert met een zonderlinge ontroering, half genot, half smart . . . (ELISE SOER in „De Tijdspiegel”).

Uitgave van „Hadi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Nobelstraat 20

Den Haag

Tel. H. 474

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Kofforfabriek

G. KERNER & Co.

BATAVIA DEN HAAG SOERABAJA

Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventuele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. Krul

Salon de Rafraichissements 185

NOORDEINDE 44

DEN HAAG

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdags na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL.

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleyst. 63.
ROTTERDAM, J. F. FERWERDA, Calandstr. 24a.
ARNHEM, G. J. HOESINK, Emmastraat 58.

H. H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aan vragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

BESCHIKBAAR.

Fa. A. C. LINSCHOTEN

Fred. Hendriklaan 211 Telef. Schev. 47

COMPLETE KEUKENINRICHTINGEN.

Gas- en Kolenfornuizen. Huishoudelijke Artikelen. Electricische Ornamenten. Strijkijzers. Comforen. etc. BADEN & GEIJERS.

Zendingen naar O. en W. onder gar. en gaven overtocht

„Met den wensch van den Raad, nu de opbrengst der belastingverhoging en ook van de verhoging der loodsgelden en uitvoerrecht op mijnproducten in de allereerste plaats te besteden voor verbetering der bezoldigingen der ambtenaren, zal rekening worden gehouden.

Wel vreemd.

In *Voz di Pueblo* lezen wij, dat de menschen van de C. P. M. een voetbalclub hebben opgericht, bestaande uit Hollanders en Engelschen en daaraan den naam „Les Etrangers” hebben gegeven.

Wij wisten wel af van het bestaan van deze club, maar niet, dat zij bestond uit personeel der C. P. M.; wij dachten eigenlijk, dat het een club van Venezulanen was. Nu vinden wij den naam zeer ongelukkig gekozen. Hoe hebben Hollanders, werkzaam bij eene Hollandsche onderneming op een Hollandsch eiland zich ter wereld dien naam kunnen laten opdringen?

Is hier geen taak voor het A. N. V., dat eenige jaren terug den strijd tegen vreemde opschriften aangebonden heeft?

Personalia.

Tot dokter op Bonaire is benoemd dr. Alfons Gabriel.

De heer H. A. Willemsen, die jarenlang als waarnemend postdirecteur is opgetreden, is op zijn verzoek eervol uit 's lands dienst ontslagen.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.

Partons de la Syrie.

Het lijkt of onze vrees, dat de Franschen zich te gemakkelijk hebben verblijd over de stevig vast gelegde vriendschap met de Turksche nationalisten, reeds naar bevestiging helt. Cilicië behoort geheel aan de goede bestuurszorgen van Angora overgelaten te worden; daarna moeten Cilicië en Syrië in goede nabuurschap leven, Syrië, gelukkig onder het Fransche mandaat; tevens kan de bescherming der Christen minderheden in het Turksche gebied ook gerust aan de Turksche overheid overgelaten worden. Aldus is de hoofdstrekking van het verdrag, waaraan de Fransche staatsman Franklin Bouillon zijn naam verbonden heeft, en dat nu ook tot grondslag wil worden voor de regeling, waarover de betrokken mogendheden druk doende zijn om een eind te maken aan den Grieksch-Turkschen oorlog in Klein-Azië.

Van Fransche zijde blijft men geloof uitspreken aan het goed recht van de aangenomen grondslagen. Den 15en April sprak minister-president Poincaré nog, voor de commissie der financiën, de overtuiging uit, dat de evacuatie van Cilicië geregeld kan worden voltooid en dat de troepenvermindering in Syrië tot 35000 man den 30en Juli zal zijn volbracht. Hij behield zich voor „à moins toutefois d'incident”.

Generaal Gouraud, die de leiding der zaken in Syrië in handen heeft, verzekerde, tijdens zijn kort verblijf in Europa, dat alles naar wensch gaat.

Echter zijn de Christenen en in 't bijzonder de Armeniërs in Cilicië zóó weinig gerust, dat zij met duizenden naar Syrië uitwijken. Generaal Gouraud vindt dit niet verstandig van hen, maar zij doen 't dan toch maar.

De Morning Post vernam uit Cairo, dat in Syrië de toestand een alarmeerend karakter vertoont. Elken dag werd het uitbreken van een revolutionaire beweging verwacht. Graham, de vroegere president van de Amerikaanse commissie, die naar Palestina en Syrië is gezonden, werd te Damascus ontvangen door een opgewonden menigte, die hem toeriep, dat Syrië het Fransche mandaat weigert te aanvaarden. In de Christelijke wijk werd een monstervergadering gehouden. De menigte herinnerde Graham aan de Amerikaanse beloften betreffende zelfbeschikking. Hem werd een manifest aangeboden met verschillende grieven, o.a. buitensporige belasting, nepotisme, onfaire ontwikkeling van den Franschen handel in Syrië ten koste van de bevolking, scherpe censuur op telegrammen, brieven en couranten. Toen Graham Damascus verliet, werden betoogingen voor hem gehouden, welke uitliepen op een groote demonstratie tegen Frankrijk. De leiders werden gearresteerd, hetgeen de woede van de bevolking opnieuw gaande maakte, zoodat zij weer te hoop liep, terwijl de beweging oversloeg naar Beiroet. De Franschen traden krachtig op tegen de oproerlingen. Verschillende personen werden gedood en gewond. Voor het eerst deden Syrische vrouwen mede aan de betoogingen, onder het zingen van het Syrische volkslied. De menigte weigerde uiteen te gaan. Fransche infanterie

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang Australië.

Uitvoering dienstregeelingen zijn verkrijgbaar de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

schoot eerst met losse patronen en ging toen over tot bajonetaanval. De stad werd militair bezet en de staat beleg werd afgekondigd. Te Beiroet moeten 40 personen gearresteerd, o.w. de meest vooraanstaande Moslems.

Daarna zijn berichten gekomen, die van formeel gevechten gewag maken, zelfs zouden de Fransche troepen Doer el Zer teruggedreven zijn na een hevigen strijd. stammen uit Tedmoer zouden in verzet zijn tegen de Franschen.

't Is voor den mandaathouder, die gaarne het geloof spreidt, dat Syrië zich zoo knus voelt onder Fransche ding en bescherming, alles behalve prettig dergelijke beschuldigingen te moeten weerleggen, en dat is te hatelijk, dat er een drijven van Angora in wordt gezocht, Ango dat pas het Franklin Bouillon-verdrag beklonken heeft, dit alles, terwijl de reis van den President Millerand in deze streken nadert.

Eerder werd reeds melding gemaakt van groote moeilijkheden op de Cilicisch-Syrische grens, door tarief- en douane rechten.

Het begint er iets van te krijgen of de Franschen, zoo in Tunis als in Syrië, zullen optornen tegen een nationaal historische beweging, in den trant als die waaraan de Egipten in Egypte hebben moeten toegeven, door de onafknelijkheid en zelfstandigheid van het rijk te erkennen er zich zoo goed als geheel uit terug te trekken.

De complicatie is nog vermeerderd door den brutale moord op twee voornamen Turken in de Umlandstrasse Charlottenburg (Berlijn). Djemal Asmi Bey, oud gouverneur-generaal van Trebizonde en professor Baha Ed Shakir zijn door revolvergeschoten gedood. Algemeen vermoed, dat men te doen heeft met een geval van bloedwraak, door Armeniërs gepleegd. Andere in Berlijn verkende Turken zijn niet gerust. Men meent, met zekerheid de daders te moeten zoeken onder leden van de samenzweerdersbende, welke onder leiding staat van de in Noord-Amerika werkende centrale van Armeniërs. Vele Armeniërs zijn dan ook gearresteerd.

Wie het waagt voor voldoende bescherming der Armeniërs in de Turksche gebieden te pleiten, moet bij gelegentheid van dergelijke aanslagen hooren: „dat zijn nu die Christenen!” Zoo wordt de kwestie echter verkeerd gesteld. De lage, laffe aanslag wordt niet goedgekeurd, zelfs vergoelijk door wie opkomt voor bescherming der minderheden. De aanslag wijst weer wel duidelijk aan hoe fel twee volksaarden tegenover elkander staan. Wij willen dadelijk aannemen, dat Turk en Armeniër even goed, even slecht, even haatdragend, even onverzoenlijk zijn ten zichte van elkander, maar juist in die tegenstelling, in hatelijke verhouding ligt de noodzakelijkheid opgesloten de bescherming der minderheden. Deze is evenzeer nood voor den Turk in 't Armenische land als voor den Armeniër 't Turksche gebied. Uitspattingen, als nu in Berlijn begrepen behooren berechtigd te worden met alle gestrengheid der wet, maar zij mogen geen aanleiding worden tot wraakoplossing op onschuldigen, zooals die, naar de zeden van het Oostersche land, geoorloofd schijnen te zijn. Het vraagstuk van bescherming der nationale of godsdienstige minderheden overigens niet alleen in landen onder Turksche vlag de orde. 't Behoort eveneens in Grieksche gebied, maar in Poolsch, Hongaarsch, Servisch land tot de brandende kwestien, die 't minste kans hebben spoedig gedooft te worden.

Al deze zaken vormen nieuwe haspels in 't af te wikkelen kluwen van 't Nabije Oosten. Wellicht zouden de Franschen het bekende lied: „Partons pour la Syrie” nu liever afzingen: „Partons de la Syrie”, en hunne entente-vrienden zouden dan daarmee wel instemmen. De Italiaansche regering heeft het refrain aldus zelf reeds in toepassing gebracht, zij heeft besloten, ten bewijze van haar hartelijke gevoelens ten opzichte van de regering van Angora, laatste nog in het dal van Meander overgebleven Italiaansche troepen terug te roepen, in de overtuiging, voegde erbij, dat de rechten der minderheden toch zullen worden geëerbiedigd — en als deze overtuiging nu eens bedrogen mocht uitkomen, wat dan? — Ook verluidd reeds, dat treffen tusschen Turken en Grieken in 't Meanderdal dreven. Waar en wanneer komt de conferentie bijeen om vrede 't Nabije Oosten te brengen?

Tante Pos in het buitenland.

Vergoelijk 't niets, er ligt toch altijd eenige troost als men anderen dezelfde ellende deelachtig weet, waar wij ons zelf beklagen. Zoo kan wellicht menige lezer ons schadevreugde genieten bij het vernemen vande volgeklaucht, door La Dépêche Coloniale ten beste gegeven.

Twee opvolgende stoomers, die 't tot plicht hadden postzakken voor Indochina uit Marseille mee te nemen vergaten dit, zoodat de stukken met groote vertraging in china bereikten, en deze zou nog erger zijn geweest, indien niet twee Engelsche schepen zich vrijwillig met de overbrenging hadden belast.

De directeur van het dagblad l'Opinion te Saigon ont-

Hadi Poestaka

Boekhandel en Uitgevers-Maatschappij NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG

Bij ons in voorraad:

37 gekleurde Wayangfiguren

in portefeuille (DARAH BHARATA, een verzameling van —, voorstellende hoofdpersonen uit de Wayang-Poerwa, geteekend door R. Soelardi onder leiding van Zijn Hoogh. Prins Prangwadono, Mangkoe Nagoro VII, met toelichting in Hollandsch en Javaansch).

PRIJS per stel f 5.50.

Deze uitgave dient om kringen, die tot nu toe vreemd stonden voor het Wayangspel, doch wel belangstelling hebben, eenigszins te oriënteren. Dit werk komt de leemte aanvullen in de kennis, vooral van het Europ. publiek, omtrent de unieke Wayangkunst der Javanen.

F. C. DE BRUYN

eenigst adres voor de bekende

„Parakan Salak” Thee, f 1.00 per pond.

NEEMT PROEF.

Danckertstraat 43. Tel. M. 4088 en M. 4089

LENSVELT NICOLA

Den Haag Holland

Beschuit en Roggebrood voor export.

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZONN
Telefoon M. 1880 en M. 3331
Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

Stookt onze
1^e soort
Turfbriketten

den 18en Februari de brieven niet, welke hij wist dien dag in de bus te moeten vinden, maar hij vond daarin wel eenige stukken, die in 't geheel niet voor hem bestemd waren en van welke hij deze, inderdaad curieuse, adressen vermeld: 1°. aan A. Dumont, soldaat te Haiphong in Tonkin; 2°. aan L. Dreyfus te Buenos-Ayres in Zuid-Amerika; 3°. aan J. Rousselot te Port-Gentil in Midden-Afrika.

Zou, als de namen er niet bij vermeld stonden, niet te gelooven zijn. Er bestaat geen reden om aan te nemen, dat de bestelling voor l'Opinion slechter zou zijn dan andere; integendeel, voor de pers heeft de post veelal nog eenige egards. Men kan zich dus eenigszins indenken in de goede zorgen aan de Fransche mail-verzendingen gewijd, en in den daardoor gevormden chaos. Of neen, juistert lijkt: men kan zich daar volstrekt niet indenken.

De Indiërs in Zuid-Afrika.

De Indiërs blijven bij den Onderkoning van Britsch-Indië erop aandringen, dat hij zal ijveren voor gelijke berechtiging in Zuid-Afrika als de andere onderdanen van het Britsch rijk daar deelachtig zijn. Den 22en Maart heeft weer een deputatie van aanzienlijken, meest leden van hooge verleggenwoordigende lichamen, onder leiding van Sir Jaursetjee Wejeechitoy, hem een adres aangeboden deze aangelegenheid betreffende. Daarin wordt voorop gezet, dat de verhoudingen in de Kaaprovincie goed zijn, daar hebben de Indiërs de volle staatkundige en gemeentelijke burgerrechten, zij kunnen er eigen bezittingen en land hebben, en zij wonen waar zij verkiezen. Waarom kan dit niet evenzoo in de andere provinciën? In Natal is de positie al minder gunstig, het staatkundig kiesrecht is daar den Indiërs onthouden; dit heeft een druk van de Europeesche beterebedeelden op hen en gevolg. De onderlinge verhoudingen laten hierdoor veel te wenschen over.

Erger is 't echter nog in Transvaal. Daar heeft de Indiër noch het staats-, noch het gemeentelijk kiesrecht, hij mag geen land in eigendom hebben, zelfs niet indirect als deelnemer in een combinatie. Een onbillijke berechtiging voor overtreddingen en misdaden zet kwaad bloed. Er is sprake van het verscherpen van deze maatregelen, in stede van de opheffing ervan.

De Oranje Vrijstaat overtreft dit alles nog. Daar heeft de Indiër eenvoudig geenerlei recht. Hij kan er alleen als huisdiende of in dergelijke hoedanigheid leven.

Ronden de Indiërs in voornamelijk Duitsch Z. W. Afrika ingegrepen, dit land is nu voor hen gesloten. In Kenia zijn zij ook ver achtergesteld bij den Europeaan.

Lord Reading heeft de deputatie eraan herinnerd, dat de Indiërsche regeering reeds twee malen Sir Benjamin Robertson naar Z. A. heeft gezonden om daar voor de belangen der Indiërs op te komen. Bij de Imperial conferences van 1913 en 1912 is de kwestie met aandrang voorgedragen. Thans is de Indiërsche regeering er over in correspondentie met de regeering der Unie van Z. A. Men zal niet rusten totdat een billijke regeling gekregen is. Maar rechtstreeks aan van Indië uit niets bereikt worden. Elk zelfstandig deel van de Britsche rijksgemeenschap is meester in het eigen huishouden, de Britsch-Indiërsche regeering kan aan Zuid-Afrika geen eischen opleggen. Overigens moeten zij wel in Z. A. zijn, zelf daar met waardigheid blijven aangebragen op hun rechten; op den duur moet recht verkregen worden. Wordt van uit het land van afkomst der 150.000 in Z. A. wonende Indiërs in diezelfde richting meegewerkt, dan is hierdoor de beste waarborg gegeven om tot het gewenschte doel te komen. Z. A. zal inzien, dat deze oplossing ook in zijn eigen belang zal zijn; generaal Smuts heeft van het geheel oog voor de gelijkstelling van alle onderdanen van het geheele Rijk in het Rijk, maar het is niet altijd gemakkelijk met bestaande opvattingen en misstanden te breken.

De onrust in Syrië.

De laatste gegevens luiden: Ghokub Arnslan, een Syrische prins, heeft in een persgesprek meegedeeld, dat de redenen van den opstand in Syrië en den moord op Assad bey, den minister van Binnenlandsche Zaken van den Staat Libanon, zijn te zoeken in de anti-Fransche uittalingen, welke Syrische hoofden hebben uitgesproken tegenover Charles Graham, den voorzitter der Amerikaanse commissie, welke door de vredesconferentie is gezonden naar Syrië om zich op de hoogte te stellen van de gevoelens der bevolking. De Syrische leiders hebben hem meegedeeld, dat zij de onafhankelijkheid van hun land begeren en niet willen weten van eenig Fransch mandaat. De Franschen verdreven daarop alle leiders, die zich in vijandelijke geest hebben uitgelaten. Daarna kwam het herhaaldelijk tot bloedvergieten en dit gaf aanleiding tot heftige anti-Fransche relletjes te Damascus en te Beyroet, waaraan voor het eerst in de geschiedenis Ghokub Arnslan deelde verder mede, bij Poincaré te Lebben geprotesteerd tegen het Fransche mandaat en de onafhankelijkheid van zijn land te hebben geëischt. Hij wijst er in dat protest op, dat Frankrijk 60.000 man troepen in Syrië

houdt om de bevolking te dwingen, zich bij het mandaat neer te leggen en dat deze troepen bovendien beschikken over een bedrag van 20 miljoen franc aan geheime middelen om daarmee de sympathie der bevolking te koopen. Ten slotte zeide de prins, dat als de onafhankelijkheid wordt hersteld en de Fransche troepen het land verlaten, Syrië geen bezwaar heeft tegen een economische overeenkomst of een algemeen bondgenootschap met Frankrijk.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging: WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

HOOFDBESTUURSVERGADERING op Vrijdag 28 April e.k. des namiddags ten 2 uur, Laan van Meerdervoort 187 alhier.

Punten van behandeling.

- I. Notulen.
- II. Jaarverslag, rekening en verantwoording 1921 en begroting 1922.
- III. Koloniaal Weekblad.
- IV. Financiële verhouding van Afdelingen tot Hoofdbestuur.
- V. Voordracht Algemeene Vergadering vacatures Hoofdbestuur.
- VI. Agenda Algemeene Vergadering Amsterdam en vaststelling datum.
- VII. Mededeelingen.
- VIII. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

Van het Groot Ned. Persbureau: VLAAMSCH ODERWIJZERS VOOR NED.-INDIË.

Naar aanleiding van de mededeeling, dat het Ministerie van Koloniën voorloopig heeft afgezien van het uitzenden van Vlaamsche onderwijzers naar Ned.-Indië met het oog op het tekort aan Vlaamsche onderwijzerskrachten dat in België zou bestaan, verneemt het Groot Nederlandsch Persbureau, dat er in de provincie Antwerpen alléén niet minder dan zes en zestig onderwijzers en onderwijzeressen zijn, die in het Belgisch onderwijs geen plaats kunnen bekomen.

Van het Informatie-Bureau: (Heulstraat 17, Den Haag).

BEKENDMAKING.

Ten behoeve van den Volksraad in Nederlandsch-Indië worden gevraagd twee geroutineerde stenografen.

De bezoldiging bedraagt f 350.— 's maands, met negen tweejaarlijksche verhoogingen van f 50.— 's maands. In verband met voorpraktijk is dadelijke toekenning van een of meer verhoogingen bij uitzending niet uitgesloten. Boven de bezoldiging wordt, zoolang de deswege bestaande bepalingen niet worden gewijzigd of ingetrokken, een duurteloeslag genoten, welke thans minstens f 120.— 's maands bedraagt.

- Aan de uitzending is voorts verbonden:
- a. vrije overtocht c. q. ook voor het wettig gezin, in de 2de klasse;
 - b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten ten bedrage van f 2250.—;
 - c. eene voorloopige bezoldiging, ingaande op den dag van inschepping hier te lande, van minstens f 200.— 's maands;
 - d. indien uit te zenden functionarissen gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van eene maand activiteitsinkomsten als tegemoetkoming in de verplichte huwelijksbijdrage

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië Vice-Versa

Agenten: **MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ**
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

MEDICINALE KRUIDEN

van A. KRAJENBRINK, Soerabaja, Java (N. O. I.)

- DIABETA** tegen Suikerziekte in elk stadium
- AGENTIA** tegen Verval van Krachten, Uitputting, Zwakte
- PANAS** tegen Malaria
- RHOIDIN** tegen Aambeien (haemorrhoiden)
- ABDOMIN** tegen Dysenterie, Chronische Diarree
- LAXA** tegen Vetzucht, Hardlijvigheid

Verkrijgbaar bij de „Centraal Apotheek „DE KOEDOE”, Fred. Hendriklaan 166, Scheveningen, Telefoon Sch. 1053

UITZENDING

Hollandsche en Indische Diners
N. OESIN.

- Hollandsche Diners van f 1.75, f 2.50, f 3.50, f 4.50
- Soep, Croquetten, Aardappelen, Vleesch en Pudding.
- Indische Diners met rijst vanaf f 2.50
- Diners van zeven gerechten - 2.50
- Kip met acht gerechten - 3.50
- Kip met negen gerechten - 4.50

Aanbevelend,

N. OESIN,

BEIJERSTRAAT 38 TELEFOON M. 5173.

BESCHIKBAAR.

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde
Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË
OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
aan bij de Administratie

Nobelstraat 20 Den Haag
Telefoon H. 474 Telefoon H. 475

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKLEN.

N. BLOM - SCHEVENINGEN
 BEËEDIGD EXPERT
 Badhuisweg 33. Tel. S 3029
 Inkoop van Paarden, Brillanten
 en oude Indische Brillanten ::

H. S. VAN HASSELT, NOORDEINDE 94-94a, DEN HAAG
 HEEREN- EN DAMESKLEERMAKER
 Uitsluitend Engelsche Stoffen - Specialiteit Indische Uitrustingen

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto tot de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f1.50, noenmaal f0.75 en diner f1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(cautch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.
- e. „Ontwaakt”. Ter nagedachtenis aan CORN. W. BLIJD, door TH. A. C. COMVALIUS te Paramaribo. Prijs: f 1.50.

N.B. Beleejd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.
 Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Teeken- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
Lessen in Moderne Talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitse-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Opleiding admisse examen H.B.S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag.
 Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ., uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland” te Gouda. 109

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.

Garantie voor gave overkomst.

BESCHIKBAAR.

N.V. Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
 en
DE OUDE VETTE HEN

Telefoon MARNIX 3820 Telegr.-Adres THEARIO

Fabriek en Kantoor:

Bilderdijkstraat 139

LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK

met speciale afdeling

BANKETBAKKERIJ.

Eigen winkels in alle deelen der stad.

Onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

Uitsluitend eerste klasse
MUZIEKINSTRUMENTEN
 SNAREN, enz.
 Inruilen en Repareeren
LANSBERG's Muziekhandel
 Schoolstraat 23 - DEN HAAG - Tel. H. 7324

N.V. Autogarage „CITO”

SCHENKWEG 7 - TEL. B. 804
 'S-GRAVENHAGE

Luxe Verhuur-Auto's

Instituut W. G. TAANMAN

de Perponcherstraat 101—103 's-Gravenhage

- Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst. voor de Marine, Milit. Acad., Cand. O.-I. amb.
 Afd. B. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelb. Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
 Afd. C. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jr
 Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S.

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokkebaan.

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE

SOERABAYA

Regentesselaan 123, Tel. M. 1403

Wendt U voor

**Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport**

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAI & ZONNEN

HOF-KLEEDERMAKERS

Dr. Kuiperstraat 2 Tel. N. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeentelieferanciers

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERL.-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG TEL. H. 474 EN 475

A. SCHRÖDER & CO.

GROENMARKT 25-26 'S-GRAVENHAGE

Vóór den Schoonmaak.

Bezoekt onze uitgebreide Afdeling op No. 28.

VITRAGES - GORDIJNEN - CRETONNES

Alles op Bedden-gebied.

Wit-Lak-Meubelen voor Slaap- en Kinderkamer

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt catalogus

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: **Koninginnegracht 1°**

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg

Bringt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid